

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, oktobar 2013. godine

**ZAKON
O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I. UVODNE ODREDBE

Član 1.

- (1) Ovim zakonom se uređuju uslovi i postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine, upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom i osnivanje organa nadležnih za upravljanje oduzetom imovinom u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) U smislu odredbe iz stava 1 ovog člana postupak se odnosi na:
  - (a) postupak utvrđivanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom,
  - (b) postupak osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, i
  - (c) postupak izvršenja odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (3) Odredbe drugih zakona kojima se uređuje otkrivanje, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom primjenjuju se samo ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (4) Ako drugačije nije propisano ovim zakonom, njegove odredbe se odgovarajuće primjenjuju i na prekršajni postupak.

Član 2.

- (1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom ili prekršajem.
- (2) Sva imovina koja je trajno oduzeta prema odredbama ovog zakona postaje vlasništvo Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Prilikom postupanja po odredbama ovog zakona sve nadležne institucije su tokom trajanja cijelog postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom dužne voditi računa o ostvarenju prava lica oštećenih krivičnim djelom, te se starati o zaštiti prava trećih lica.
- (4) Odredbe Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10 i 8/13) (u daljem tekstu: ZKP FBiH) koje se odnose na podneseni imovinsko-pravni zahtjev koji isključuje oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom se u potpunosti primjenjuju tokom postupanja nadležnih institucija po odredbama ovog zakona.
- (5) Prema ovom zakonu postupa se na osnovu prijedloga tužioca.
- (6) U slučaju da tužilac u postupku koji se vodi po ovom zakonu ne podnese prijedlog za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Sud će po službenoj dužnosti donijeti odluku o oduzimanju te koristi.

Član 3.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se u postupcima za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima propisanim Krivičnim zakonom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11) (u daljem tekstu: KZ FBiH) za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

II. ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Član 4.

(1) Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) Imovina predstavlja stvari i prava koja je stekao učinilac krivičnog djela i prekršaja ili povezana osoba, a obuhvaća sve stvari i prava koja mogu biti predmet izvršenja te posebno nekretnine i pokretnine, potraživanja, poslovne udjele, vrijednosne papire, novac, umjetnine, plemenite metale i drago kamenje u vlasništvu, posjedu ili pod kontrolom učinioca krivičnog djela ili povezanog lica;
- b) Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, u skladu s ovim i drugim zakonom, je svako povećanje ili sprječavanje smanjenja imovine koja potiče od krivičnog djela;
- c) Vlasnik je počinilac krivičnog djela ili s njim povezana lica, ostavilac ili pravni sljedbenik.
- d) Povezano lice je: podstrekač ili pomagač u krivičnom djelu; pravni sljedbenik počinioca i saučesnika u krivičnom djelu ili druga fizička ili pravna lica za koje Sud utvrdi da su na njih prenesene stvari ili prava koja predstavljaju imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom a da to prenošenje nije bilo u dobroj vjeri.
- e) Ostavilac je lice protiv kojeg, usljed smrti, krivični postupak nije pokrenut ili je obustavljen, a u krivičnom postupku protiv drugih lica je utvrđeno da je imao imovinu pribavljenu krivičnim djelom.
- f) Pravni sljedbenik je lice koje je nasljednik osuđenog, ostavioca ili njihovih nasljednika.
- g) Treće lice je lice koje tvrdi da u pogledu imovine koja je predmet postupanja prema ovom zakonu ima pravo koje sprječava njegovu primjenu i traži da se osiguranje ili izvršenje proglašeno nedopuštenim.
- h) Predlagač osiguranja je nadležni tužilac.
- i) Protivnik osiguranja je optuženi i povezano lice.
- j) Oduzimanjem se smatra privremeno ili trajno oduzimanje imovine pribavljene krivičnim djelom.
- k) Agencija je Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom.
- l) Posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi je opisan u članovima 5., 10. i 11. ovog zakona, i provodi se u izuzetnim slučajevima propisanim ovim zakonom, kada nije donesena osuđujuća krivična presuda protiv lica od koga se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- m) Ostali izrazi koji su korišteni u ovom zakonu definirani su ZKP FBiH, Zakonom o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03 i 19/06), Zakonom o stečajnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br.29/03 i

42/06) i Zakonom o izvršnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 33/06 i 23/03).

(2) Izrazi iz stava 1 ovog člana odgovarajuće se primjenjuju i na prekršajni postupak.

III. POSTUPAK ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

A. Pokretanje postupka

Član 5.

- (1) Postupak prema odredbama ovog zakona se može voditi prije pokretanja krivičnog postupka, u toku i nakon okončanja krivičnog postupka.
- (2) Ukoliko drugačije nije propisano ovim zakonom, Sud tokom trajanja krivičnog postupka postupa prema odredbama Zakona o krivičnom postupku.
- (3) Ukoliko nisu ispunjeni uslovi za vođenje krivičnog postupka, zbog smrti ili bjekstva osumnjičenog odnosno optuženog ili drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a postoji osnovana sumnja da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist, tužilac će kod nadležnog Suda pokrenuti posebni postupak za oduzimanje takve koristi.
- (4) O zahtjevu tužioca iz stava 3 ovog člana, rješenjem odlučuje sudija pojedinac Suda koji bi bio nadležan za suđenje u krivičnom postupku za krivično djelo iz kojeg je pribavljena imovinska korist. Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba vanraspravnom vijeću tog Suda u roku od tri dana od dana dostavljanja.
- (5) Sudija koji donosi rješenje iz stava 4 ovog člana, a kojim se pokreće posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi, dužan je obrazložiti postojanje procesnih prepreka koje su takve prirode da se ne može voditi redovni postupak za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (6) Odredbe iz st. 3. do 5. ovog člana ne primjenjuju se u prekršajnom postupku.

Član 6.

- (1) Ukoliko je to potrebno za sveobuhvatno utvrđivanje stvarnog porijekla, vrijednosti i strukture imovinske koristi za koju postoje osnovi sumnje da je pribavljena krivičnim djelom, nadležni tužilac može izdati naredbu za provođenje finansijske istrage.
- (2) Ukoliko drukčije nije propisano ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona o krivičnom postupku koje uređuju uslove i načine provođenja pojedinih radnji koje po svojoj svrsi i sadržaju čine radnje finansijske istrage.
- (3) Protiv naredbe iz stava 1 ovog člana nije dozvoljena žalba.
- (4) Svi organi vlasti i institucije u Federaciji Bosne i Hercegovine, posebno organi unutrašnjih poslova u kantonima i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Finansijska policija Federacije Bosne i Hercegovine, Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine, Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine i Registar vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine će, u okviru svojih nadležnosti, postupati u skladu sa nalogima tužioca koji je donio naredbu o provođenju finansijske istrage na osnovu ovog zakona.

Član 7.

- (1) Cilj finansijske istrage je prikupljanje svih dokaza koji ukazuju na obim, iznos, vrstu, stvarnu vrijednost i druge okolnosti u vezi sa zakonitim prihodima osumnjičenog ili optuženog, povezanog lica, ostavioca ili pravnog sljedbenika, njihovim troškovima života i stvarnim mogućnostima zakonitog sticanja imovine za koju postoje osnovi sumnje da je pribavljena krivičnim djelom.
- (2) O rezultatima provedenih mjera i radnji institucija koja je dobila nalog tužioca sačinjava izvještaj u kojem se navode svi podaci i informacije do kojih se došlo tokom postupanja po naredbi o provođenju finansijske istrage. Uz izvještaj se prilažu svi prikupljeni dokazi, isprave, službene zabilješke i drugi materijali koji mogu poslužiti kao izvor saznanja za tužioca.
- (3) Izvještaj iz stava 2 ovog člana se dostavlja tužiocu koji je donio naredbu iz člana 6. ovog zakona najkasnije u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja naredbe na postupanje. Ovaj rok se u opravdanim situacijama može produžiti odlukom tužioca koji je donio naredbu, ali ne može biti duži od godine dana.
- (4) Ukoliko je za realizaciju naredbe o provođenju finansijske istrage potrebno poduzimati radnje dokazivanja, primjenit će se odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku.
- (5) Sve dokaze do kojih se došlo provođenjem finansijske istrage postupajući tužilac može koristiti u redovnom ili posebnom postupku za oduzimanje imovinske koristi.
- (6) Tužilac će naredbom obustaviti finansijsku istragu ukoliko se ustanovi da nema dovoljno dokaza da su osumnjičeni ili optuženi, povezano lice, ostavilac ili pravni sljedbenik pribavili imovinsku korist iz krivičnog djela.
- (7) Tužilac može ponovo otvoriti finansijsku istragu ako se dobiju nove činjenice i okolnosti koje ukazuju da postoje osnovi sumnje da su osumnjičeni ili optuženi, povezano lice, ostavilac ili pravni sljedbenik pribavili imovinsku korist iz krivičnog djela.
- (8) Tužilac okončava finansijsku istragu kada nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podnijeti zahtjev za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom po odredbama ovog zakona.
- (9) Ukoliko se finansijska istraga ne okonča u roku od dvije godine od dana donošenja naredbe o provođenju finansijske istrage, tužilac će naredbom obustaviti finansijsku istragu.

B. Postupanje Suda

Član 8.

- (1) Imovinsku korist pribavljenju krivičnim djelom utvrđuje Sud svojom presudom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno.
- (2) Presuda iz stava 1 ovog člana se donosi na osnovu zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koji podnosi nadležni tužilac.
- (3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži: podatke o licu od kojeg se oduzima imovinska korist, opis i zakonski naziv krivičnog djela, podatke ili opis imovine koju treba oduzeti, dokaze o imovini koja je predmet oduzimanja a do kojih se došlo provođenjem finansijske istrage, dokaze o zakonitim prihodima tog lica, okolnostima koje ukazuju na postojanje očigledne nesrazmjere između imovine i prihoda tog lica i razloge koji opravdavaju potrebu za trajnim

oduzimanjem imovine. Zahtjev protiv pravnog sljedbenika sadrži dokaze da je naslijedio imovinu pribavljenu krivičnim djelom, a zahtjev protiv trećeg lica dokaze da je imovina stečena izvršenjem krivičnog djela prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti u cilju onemogućavanja oduzimanja.

- (4) Sud će presudom iz stava 1 ovog člana oduzeti i imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom za koju tužilac pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist pribavljena zakonito.
- (5) Dio izreke presude iz stava 1 ovog člana koji se odnosi na utvrđivanje i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom mora biti obrazložen.
- (6) Protiv presude iz stava 1 ovog člana stranke imaju pravo žalbe neposredno višem Sudu.
- (7) Nakon pravosnažnosti presude iz stava 1 ovog člana Sud će istu dostaviti Agenciji na nadležno postupanje.

Član 9.

- (1) Presuda kojom je Sud odredio oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom sadrži sve elemente propisane ZKP FBiH.
- (2) Presudom iz stava 1 ovog člana kojom se optuženi proglašava krivim također se utvrđuje:
  - a) koje stvari ili prava predstavljaju imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost,
  - b) da te stvari i prava postaju vlasništvo odnosno imovina Federacije Bosne i Hercegovine,
  - c) da optuženi ili povezana lica moraju odmah predati Federaciji Bosne i Hercegovine određene stvari, odnosno, na nju prenijeti određena prava, ukoliko ona već nisu prešla na Federaciju Bosne i Hercegovine, ili da isplati njihov novčani iznos koji je srazmjeran pribavljenoj imovinskoj koristi u roku od petnaest dana od dana pravosnažnosti presude,
  - d) da se u javnim knjigama ili registrima koji se vode kod nadležnih organa izvrši upis prava vlasništva u korist Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Ukoliko je Sud donio presudu kojom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe, osim u slučajevima iz člana 5. ovog zakona, odbit će se prijedlog za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, a podaci iz spisa će se dostaviti Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine na dalje postupanje.
- (4) Ukoliko optuženi nije oslobođen optužbe, a dosuđen je imovinsko-pravni zahtjev, primjenit će se odgovarajuće odredbe ZKP FBiH i KZ FBiH.
- (5) Za donošenje presude iz stava 1 ovog člana mjesno je nadležan Sud koji vodi krivični postupak za krivično djelo kojim je pribavljena imovinska korist.

Član 10.

- (1) Nakon pravosnažnosti rješenja iz člana 5. stav 4 ovog zakona, kojim je odlučeno provesti posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Sud može održati pretpretresno ročište radi

razmatranja pitanja važnih za glavno ročište za oduzimanje imovinske koristi po odredbama ovog zakona.

- (2) Na glavnom ročištu posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom iz člana 5. ovog zakona, Sud izvodi dokaze, i po potrebi ispituje osumnjičenog ili optuženog ili povezano lice. Nakon što utvrdi da je počinjeno protivpravno djelo i pribavljena imovinska korist, Sud će donijeti presudu, kojom se:
  - a) utvrđuje da je osumnjičeni ili optuženi počinio protivpravno djelo,
  - b) utvrđuje da je djelom iz tačke (a) ovog stava pribavljena imovinska korist u smislu člana 4. stav 1 tačke (b) ovog zakona, te koje stvari i prava predstavljaju imovinsku korist pribavljenu tim djelom i njihovu novčanu protuvrijednost,
  - c) utvrđuje da su te stvari ili prava postale vlasništvo odnosno imovina Federacije Bosne i Hercegovine,
  - d) nalaže osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu da Federaciji Bosne i Hercegovine odmah predaju određene stvari odnosno na nju prenesu određena prava, ukoliko ona već nisu prešla na Federaciju Bosne i Hercegovine, ili da isplati njihov novčani iznos koji je srazmjeran pribavljenoj imovinskoj koristi u roku od petnaest dana od dana pravosnažnosti presude,
  - e) da se u javnim knjigama ili registru koje se vode kod nadležnih organa izvrši upis prava vlasništva u korist Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Postupak prema st. 1 i 2 ovog člana vodi se prema pravilima krivičnog postupka. Za donošenje presude iz stava 2 ovog člana isključivo je nadležan sudija pojedinac Suda koji bi bio nadležan za vođenje krivičnog postupka za krivično djelo kojim je pribavljena imovinska korist
- (4) Nakon pravosnažnosti presude iz stava 1 ovog člana Sud će istu dostaviti Agenciji na nadležno postupanje.

Član 11.

- (1) Prijedlog tužioca za pokretanje posebnog postupka iz člana 5. stava 3 ovog zakona može se podnijeti do isteka roka zastare pokretanja krivičnog postupka, propisanog odredbama KZ FBiH. Zastara podnošenja prijedloga i vođenja postupka po ovom zakonu, ne može nastupiti prije isteka roka od pet godina, računajući od dana počinjenja djela.
- (2) Podnošenjem prijedloga za pokretanje postupka po ovom zakonu tok roka zastare se prekida.
- (3) Ukoliko Sud ne utvrdi da je optuženi počinio krivično djelo i pribavio imovinsku korist, ili je imovinska korist obuhvaćena dosuđenim imovinsko-pravnim zahtjevom, Sud će postupiti prema odredbi člana 9. st. 3 i 4 ovog zakona.

Član 12.

- (1) Ako su nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, to ne utiče na odredbe ovog zakona.
- (2) Federacija Bosna i Hercegovina je:

- a) razlučni povjerilac u pogledu ostvarivanja novčanih potraživanja iz odluka donesenih prema odredbama ovog zakona koje su bile osigurane prema odredbama ovog zakona, ako je to osiguranje određeno na stvarima ili pravima upisanim u javnu knjigu ili registar,
- b) izlučni povjerilac u pogledu predmeta koji su njena imovina na osnovu odredaba ovog zakona.

Član 13.

- (1) Tokom trajanja postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom po ovom zakonu, Sud može narediti državnim organima, bankama, finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, da dostave podatke i informacije neophodne za donošenje odluka po ovom zakonu.
- (2) Ukoliko je potrebno, Sud može narediti pravnim i fizičkim licima iz stava 1 ovog člana, da dostave izvještaj u vezi utvrđivanja činjenica potrebnih za donošenje odluka prema ovom zakonu.
- (3) Sva pravna i fizička lica kojima je naredbom Suda iz stava 1 ovog člana naređeno postupanje će postupati sa naročitom hitnošću.
- (4) U naredbi za dostavljanje podataka i informacija iz stava 1 ovog člana, Sud određuje rok u kojem se ona mora izvršiti, koji ne može biti duži od mjesec dana.
- (5) Za neizvršavanje naredbe iz stava 1 ovog člana u postavljenom roku ili nepotpuno izvršavanje naredbe, Sud može svojim rješenjem kazniti pravno lice novčanom kaznom u iznosu do 200.000 KM, a fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu ili državnom organu novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 50.000 KM. Ukoliko fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu kojem je izrečena ova kazna i nakon toga ne postupi po naredbi Suda, može se kazniti kaznom zatvora do izvršenja naredbe, a najduže tri mjeseca.
- (6) Protiv rješenja iz stava 5 ovog člana može se izjaviti žalba neposredno višem Sudu, koja ne odgađa njegovo izvršenje.
- (7) Za neizvršavanje naredbe Suda iz stava 1 ovog člana, osumnjičeni i optuženi se ne mogu kazniti.

Član 14.

- (1) Ukoliko Sud utvrdi u toku postupka koji se vodi prema odredbama ovog zakona da su krivičnim djelom pribavljeni predmeti koji se po KZ FBiH moraju oduzeti, donijet će rješenje o oduzimanju tih predmeta.
- (2) Ukoliko Zakonom nije drugačije propisano, rješenje iz stava 1 ovog člana donosi Sud pred kojim se vodio postupak, nakon što je postupak završen ili obustavljen. Protiv ovog rješenja je dozvoljena žalba o kojoj odlučuje neposredno viši Sud.

Član 15.

- (1) Ukoliko prije potvrđivanja optužnice ili tokom trajanja krivičnog postupka dođe do njegove obustave, a postoji vjerovatnost da je pribavljena imovinska korist krivičnim djelom, postupak za oduzimanje te koristi po ovom zakonu će se nastaviti na prijedlog tužioca.

- (2) Tužilac je dužan podnijeti prijedlog iz stava 1 ovog člana, te prikupljati dokaze i izviđati okolnosti koje su važne za utvrđivanje pribavljene imovinske koristi.

Član 16.

Prilikom donošenja presude o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom po ovom zakonu, Sud neće priznati kao troškove sredstva koja su uložena u pripremanje, počinjenje, saučesništvo, ili prikrivanje krivičnog djela.

C. Osiguranje oduzimanja imovinske koristi.

Član 17.

- 1) U postupku osiguranja privremenom mjerom prema ovom zakonu pretpostavlja se postojanje opasnosti da potraživanja Federacije Bosne i Hercegovine u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom neće moći biti ostvarena, ili da će njihovo ostvarenje biti otežano ako privremena mjera ne bude određena.
- 2) Osiguranje iz stava 1 ovog člana može se odrediti i prije nego što je osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu omogućeno da se izjasni o prijedlogu tužioca za određivanje mjera osiguranja.

Član 18.

- (1) U cilju osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, tužilac može prije pokretanja krivičnog postupka, u toku ili nakon okončanja krivičnog postupka, ili postupka iz člana 5. ovog zakona, predložiti osiguranje bilo kojom privremenom mjerom kojom se najefikasnije može postići svrha osiguranja .
- (2) Osiguranje imovinske koristi iz stava 1 ovog člana može se odrediti:
  - a) zabranom otuđenja i opterećenjem nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama, oduzimanjem nekretnine, i njenim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje Agenciji,
  - b) zabranom osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu da otuđi, sakrije, optereti ili raspolaže pokretnom imovinom, oduzimanjem i povjeravanjem tih stvari na čuvanje Agenciji,
  - c) oduzimanjem gotovog novca i vrijednosnih papira, te njihovom predajom Agenciji,
  - d) zabranom dužniku osumnjičenog, optuženog ili povezanog lica da im dobrovoljno ispuni svoju obavezu, te zabranom osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu da primi ispunjenje te obaveze, odnosno da raspolažu svojim potraživanjima,
  - e) nalogom banci ili drugom pravnom licu da osumnjičenom, optuženom ili povezanom licu uskrati da na osnovu njihovog naloga, izvrši isplatu

- novčanih sredstava sa njihovog računa, u vrijednosti za koju je određena privremena mjera,
- f) zabranom otuđenja ili opterećenja dionica, vrijednosnih papira, udjela u fondovima, udjela ili poslovnog udjela uz zabilježbu zabrane kod Registra vrijednosnih papira Federacije Bosne i Hercegovine, Registru privrednih društava, zabranom korištenja ili raspolaganja pravima po osnovu takvih dionica, vrijednosnih papira, udjela u fondovima, udjela ili poslovnih udjela, njihovim povjeravanjem na upravljanje Agenciji ili postavljanjem privremene uprave u društvu,
  - g) zabranom dužniku osumnjičenog, optuženog ili povezanog lica da im preda stvari, prenese pravo, ili obavi drugu novčanu transakciju.
- (3) O prijedlogu tužioca za određivanje privremenih mjera iz stava 1 ovog člana rješenjem odlučuje Sud koji bi bio nadležan za suđenje u krivičnom postupku za krivično djelo iz kojeg je pribavljena imovinska korist koja je predmet osiguranja. Ovo rješenje mora sadržavati i vrijeme na koje je privremena mjera određena, nakon čega Sud u zavisnosti od ishoda postupka za oduzimanje nezakonito stečene imovine donosi rješenje o produženju privremene mjere ili rješenje o ukidanju privremene mjere.
- (4) Rješenje kojim se određuju mjere osiguranja do podizanja optužnice donosi sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice do njenog potvrđivanja sudija za prethodno saslušanje, a nakon potvrđivanja optužnice, sudija pojedinac ili vijeće krivičnog odjeljenja Suda u skladu sa ZKP FBiH, najkasnije u roku od sedam radnih dana od dana podnošenja prijedloga tužioca iz stava 1 ovog člana.
- (5) Ukoliko se radi o prijedlogu za osiguranje oduzimanja imovinske koristi koji se podnosi u okviru posebnog postupka iz člana 5. ovog zakona, o njemu odlučuje sudija za prethodni postupak do pravosnažnosti rješenja iz člana 5. ovog zakona, a nakon pravosnažnosti tog rješenja sudija pred kojim se vodi poseban postupak.
- (6) Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana može se izjaviti žalba neposredno višem Sudu u roku od tri dana od dana njegovog dostavljanja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (7) Izvršenje rješenja iz stava 3 ovog člana provodi Sud, Agencija ili drugi organ određen Zakonom.
- (8) Rješenje iz stava 3 ovog člana dostavlja se Sudu, Agenciji ili drugom organu nadležnom za njegovo izvršenje odmah, a najkasnije prvog narednog radnog dana nakon dana donošenja rješenja.
- (9) Postupak izvršenja rješenja iz stava 3 ovog člana smatra se hitnim.

Član 19.

- (1) Ako je privremenu mjeru potrebno upisati u javne knjige, javne registre ili registre, odluka Suda će sadržavati i nalog za upis privremene mjere u javne knjige, javne registre ili registre.
- (2) Ako je privremenu mjeru potrebno brisati iz javnih knjiga, javnih registara ili registara, odluka suda će sadržavati i nalog za brisanje privremene mjere u javnim knjigama, javnim registrima ili registrima.
- (3) U postupku iz stava 1 i 2 ovog člana ne naplaćuju se takse, osim u slučajevima kada se upis i brisanje privremene mjere vrši u registru, za što se

iz sredstava prikupljenih prodajom oduzete imovine prema odredbama ovog zakona plaća naknada utvrđena posebnim propisima.

Član 20.

Pravni posao kojim protivnik osiguranja nakon upisa privremene mjere u javnu knjigu ili registar raspolaže sa stvarima ili pravom koje je predmet osiguranja, nema pravnog dejstva.

Član 21.

- (1) Ako je prijedlog iz člana 18. stava 1 ovog zakona podnesen prije pokretanja krivičnog postupka, osiguranje privremenom mjerom će se ukinuti ako u roku od dvije godine od dana kada je ta mjera određena ne bude potvrđena optužnica, određena rasprava za odlučivanje o imovinsko-pravnom zahtjevu ili podnesen prijedlog iz člana 5. stava 3 ovog zakona.
- (2) Privremena mjera se može ukinuti ili zamijeniti drugom prije isteka vremena na koje je ona određena ili prije isteka roka iz stava 1 ovog člana, ako Sud na prijedlog protivnika osiguranja, utvrdi da ona nije potrebna ili da se osiguranje može postići drugom privremenom mjerom, te ako protivnik osiguranja ili treće lice položi jemstvo. Jemstvo se uvijek daje u gotovom novcu, a izuzetno u stvarima ili pravima koja se, po ocjeni Suda, mogu unovčiti u kratkom roku.
- (3) Ako je privremena mjera određena na vrijeme koje je kraće od roka iz stava 1 ovog člana, predlagač osiguranja može predložiti da se trajanje privremene mjere produži.
- (4) Na postupak ukidanja, produženja, zamjene ili određivanja dodatne privremene mjere odgovarajuće se primjenjuju na odredbe člana 18. ovog zakona.

Član 22.

- (1) Osiguranje privremenom mjerom može trajati najduže šezdeset (60) dana nakon što Sud dostavi predlagaču osiguranja obavijest o tome da je presuda iz čl. 8., 9. i 10. ovog zakona postala pravosnažna.
- (2) Ako je presuda iz čl. 8., 9. i 10. ovog zakona pobijana žalbom, rok iz stava 1 ovog člana teče od dana kad je predlagaču osiguranja dostavljena odluka drugostepenog suda kojom je ona potvrđena.

Član 23.

- (1) Za štetu koja je posljedica privremene mjere radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom odgovara Federacija Bosne i Hercegovine.
- (2) Protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak za naknadu štete pred nadležnim Sudom u roku od godinu dana računajući od pravosnažnosti presude kojom je optuženi oslobođen ili je otpužba odbijena, ili kojom je odbijen prijedlog za donošenje presude iz člana 10. ovog zakona. U slučaju iz stava 1 ovog člana protivnik osiguranja može pokrenuti parnični postupak u roku od 30 dana od dana kad je odbijen zahtjev za medijaciju.

D. Zaštita prava trećeg lica

Član 24.

- (1) Treće lice ima pravo podnijeti prigovor do donošenja rješenja o izvršenju i tražiti da se privremena mjera ukine.
- (2) O prigovoru iz stava 1 ovog člana odlučuje Sud koji je donio rješenje o osiguranju privremenom mjerom. Protiv tog rješenja je dopuštena žalba u roku od 3 dana od dana njegovog dostavljanja. Žalba ne odlaže izvršenje osiguranja određenog prema ovom zakonu. O žalbi odlučuje neposredno viši Sud.
- (3) Ako treće lice dokazuje svoje pravo javnom ispravom ili se postojanje tog prava može utvrditi na osnovu pravila o zakonskim pretpostavkama, žalba odlaže provođenje rješenja o osiguranju privremenom mjerom.

IV. IZVRŠENJE

Član 25.

- (1) Ako ovim zakonom nije drugačije propisano izvršenje radi oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom određuje se i provodi na prijedlog Federalnog pravobranilaštva Federacije BiH u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (2) Za donošenje rješenja o izvršenju na osnovu presude kojom se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom i donošenjem drugih odluka u tom postupku, nadležan je Općinski sud koji je mjesno nadležan u sjedištu Suda, koji je donio presudu iz čl. 9. i 10. ovog zakona.
- (3) Za provođenje izvršenja na osnovu rješenja iz stava 2 ovog člana nadležan je Sud.
- (4) Sud provođenje izvršenja rješenja iz stava 2 ovog člana može u potpunosti li djelimično povjeriti Agenciji.

V. UPRAVLJANJE ODUZETOM IMOVINOM

A. Organizacija i nadležnosti Agencije

Član 26.

- (1) U cilju obavljanja poslova i provođenja mjera predviđenih ovim zakonom, osniva se Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom (u daljem tekstu: Agencija).
- (2) Sjedište Agencije je u Sarajevu, a može imati i posebne organizacione jedinice izvan svog sjedišta što se uređuje Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.
- (3) Sredstva potrebna za rad Agencije osiguravaju se u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine, a mogu se osigurati i iz drugih izvora, u skladu sa Zakonom.

- (4) Državni i drugi organi, javne službe i organizacije obavezne su pružiti pomoć Agenciji u njenom radu.

Član 27.

- (1) Agencija je samostalna federalna upravna organizacija koja ima svojstvo pravnog lica.
- (2) Agencijom upravlja i rukovodi direktor, kojeg nakon provedene konkursne procedure postavlja Vlada Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- (3) Direktor ima status rukovodećeg državnog službenika.
- (4) Direktor Agencije će biti imenovan najkasnije u roku od 60 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona. Vlada Federacije BiH će imenovati vršioca dužnosti direktora, ukoliko u ovom roku ne bude imenovan direktor.
- (5) Direktor ne smije biti član organa političke stranke. Direktor Agencije se bira na mandat od četiri godine, a jedno lice može biti imenovano najviše u dva mandata uzastopno.

Član 28.

Na radno pravni status osoba zaposlenih u Agenciji se primjenjuju odredbe Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH i Zakona o namještenicima u Federaciji BiH.

Član 29.

Direktor rukovodi Agencijom, zastupa i predstavlja Agenciju te odgovara za zakonitost rada, pravilno i zakonito vođenje materijalno - finansijskog poslovanja Agencije.

Član 30.

- 1) Direktor je dužan svakih šest mjeseci podnijeti izvještaj o radu Agencije Vladi Federacije Bosne i Hercegovine. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine o ovom izvještaju dužna je informirati Parlament Federacije BiH.
- 2) Direktor Agencije je dužan na zahtjev Vlade Federacije BiH podnijeti izvještaj o radu i finansijsko-materijalnom poslovanju Agencije.
- 3) U slučaju da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine ne prihvati izvještaj o radu Agencije, donijet će odluku o smjeni direktora.

Član 31.

- (1) Agencija je nadležna za:
  - a) upravljanje privremeno oduzetom i oduzetom imovinom po odredbama ovog i drugih zakona,
  - b) provođenje strateških analiza u području finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom,
  - c) stručnu edukaciju iz područja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

- d) obavljanje i drugih poslova propisanih ovim zakonom.

Član 32.

(1) Agencija u provođenju svojih nadležnosti, obavlja sljedeće poslove;

- a) skladišti, čuva, prodaje, vrši najam imovine oduzete na osnovu Zakona. Ukoliko za to postoji opravdana potreba, ovu imovinu Agencija može povjeriti na čuvanje drugoj instituciji, o čemu se zaključuje poseban ugovor.
- b) vrši stručnu procjenu vrijednosti privremeno oduzete i oduzete imovine po odredbama ovog i drugih zakona,
- c) vodi evidencije o imovini kojom raspolaže i upravlja, sudskim postupcima u kojima se odlučuje o takvoj imovini
- d) prikuplja od nadležnih institucija podatke, statističke izvještaje i druge informacije o rezultatima finansijskih istraga, sa ciljem obrade i analize tih podataka i informacija, uočavanja trendova u vršenju krivičnih djela iz kojih se pribavlja imovinska korist,
- e) prikuplja informacije iz sudskih registara, porezne uprave, registra vrijednosnih papira i drugih javnih registara koji se tiču vlasništva nad imovinom,
- f) vrši složene analize i procjene rizika sa ciljem identifikacije faktora i okolnosti koji pogoduju pribavljanju imovinske koristi iz vršenja krivičnih djela,
- g) objavljuje redovne i godišnje izvještaje o stanju u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, te iste dostavlja Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine,
- h) obavještava organe izvršne vlasti rezultatima strateških analiza u području provođenja zakona ili drugih propisa o finansijskim istragama i oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom,
- i) inicira i daje preporuke za unaprjeđenje pravnih propisa u oblasti provođenja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom,
- j) sačinjava prijedlog Strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine i Akcioni plan za njeno izvršenje te iste upućuje Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Parlamentu Federacije BiH na usvajanje,
- k) koordinira i prati provođenje Strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Federaciji Bosne i Hercegovine i Akcionog plana, te daje mišljenja i preporuke za njihovo efikasnije provođenje,
- l) u saradnji sa drugim nadležnim institucijama vrši obuku državnih i policijskih službenika i nosilaca pravosudnih funkcija u vezi sa finansijskim istragama i oduzimanjem imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

(2) Agencija nema operativne nadležnosti za provođenje finansijskih istraga i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

B. Upravljanje sa privremeno i trajno oduzetom imovinom

Član 33.

- (1) Prodaja imovine kojom u smislu ovog zakona upravlja i raspolaže Agencija vrši se javnim nadmetanjem koje se objavljuje u Službenim novinama Federacije BiH i u najmanje dva dnevna lista koja se distribuiraju na cijelom području Bosne i Hercegovine.
- (2) Imovina se prodaje po istoj ili višoj cijeni od procijenjene vrijednosti koju je odredila Agencija. Vlada Federacije BiH će donijeti poseban propis kojim će se propisati kriteriji za procjenu vrijednosti imovine.
- (3) U slučaju da imovina ne bude prodana nakon jednog javnog nadmetanja, prodaja se može izvršiti na drugom javnom nadmetanju, ali za cijenu koja ne može biti niža od 50% vrijednosti procijenjene imovine.
- (4) Ukoliko se u roku od godinu dana imovina ne proda imovina može biti poklonjena ili uništena.
- (5) Odluku o poklonu imovine i odluku o uništenju imovine iz stava 1 ovog člana donosi Vlada Federacije BiH na prijedlog direktora Agencije. Troškove uništenja imovine snosi Agencija.
- (6) Prodaja dionica i drugih vrijednosnih papira vrši se u skladu sa zakonima koji uređuju tržište vrijednosnih papira.

Član 34.

- (1) Agencija može, bez prethodne objave javnog nadmetanja donijeti odluku o prodaji privremeno oduzetih pokretnih stvari:
  - a) ako je njihovo čuvanje opasno ili
  - b) ako prijeti neposredna opasnost od njihovog propadanja ili znatnog gubitka vrijednosti
  - c) čije vlasništvo se ne može pouzdano utvrditi.
- (2) Direktor Agencije može donijeti odluku da privremeno oduzete stvari iznajmi ili preda u zakup u skladu sa njihovom namjenom.
- (3) Na postupke prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine, kojom Agencija upravlja u skladu sa ovim zakonom, zbog hitnosti postupka, ne primjenjuju se odredbe Zakona o javnim nabavkama.
- (4) Vlada Federacije BiH će posebnim pravilnikom propisati postupak prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine.

Član 35.

- (1) Agencija pod uslovima iz člana 35. ovog zakona, ima pravo prodati i ostalu imovinu koja joj je data na privremeno upravljanje.
- (2) Uslove za prodaju imovine iz stava 1 ovog člana, propisat će Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, posebnim aktom na prijedlog direktora Agencije.
- (3) Novčana sredstva dobijena od te prodaje Agencija drži na posebnom računu do konačne odluke Suda o njenom porijeklu. Ova novčana sredstva mogu se oročavati, isključivo kod banaka u većinskom vlasništvu Federacije Bosne i Hercegovine. Prihod od kamate pripada Agenciji.

- (4) Vlasniku privremeno oduzete imovine za koju je u skladu s ovim zakonom utvrđeno da ne potiče iz krivičnog djela, bez odlaganja se vraćaju novčana sredstva dobijena prodajom te imovine uz obračunatu kamatu po viđenju.
- (5) Vlasnik koji smatra da isplatom sredstava iz prethodnog stava nije isplaćena adekvatna vrijednost imovine može podnijeti Agenciji zahtjev za naknadu štete prouzrokovane privremenim oduzimanjem imovine.
- (6) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili Agencija ne donese odluku o tom zahtjevu u roku od 3 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva vlasnik te imovine može nadležnom Sudu podnijeti tužbu za naknadu štete protiv Federacije BiH.
- (7) Ako je zahtjev djelimično usvojen vlasnik može podnijeti tužbu u odnosu na preostali dio zahtjeva.

Član 36.

Umjetničke slike, eksponati i drugi predmeti od kulturno - historijskog značaja privremeno ili trajno oduzeti u skladu sa ovim zakonom mogu se ustupiti na čuvanje ili korištenje umjetničkim galerijama, muzejima, kulturnim institucijama o čemu odluku donosi Vlada Federacije BiH.

Član 37.

Prihodi dobijeni od prodaje privremeno ili trajno oduzete imovine pripadaju Budžetu Federacije BiH.

Član 38.

- (1) Agencija će u svom radu ostvarivati neophodnu saradnju sa nadležnim organima u Bosni i Hercegovini u postupcima pružanja međunarodne pravne pomoći sa ciljem privremenog ili trajnog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (2) Odluke nadležnih organa u BiH, donesene na osnovu Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, kojima se nalaže privremeno oduzimanje predmeta ili imovinske koristi i njihova predaja stranim pravosudnim organima se po potrebi dostavljaju Agenciji na izvršenje.
- (3) Odredba iz stava 2 ovog člana se shodno primjenjuje i na odluke nadležnih organa u Bosni i Hercegovini kojima se vrši priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka, ukoliko te odluke sadrže mjeru oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39.

- (1) Postupci u predmetima osiguranja oduzimanja i donošenja odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u kojima je do dana stupanja na snagu ovog zakona donosena prvostepena odluka, nastaviti će se prema odredbama propisa koje su bili na snazi u vrijeme pokretanja tih postupaka.

- (2) Ako na dan stupanja na snagu ovog zakona nije donesena odluka o osiguranju oduzimanja ili oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili ako je prvostepena odluka iz stava 1 ovog člana ukinuta i predmet upućen prvostepenom Sudu na ponovni postupak i odlučivanje primjenit će se odredbe ovog zakona.

Član 40.

Izvršenje pravosnažnih odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom donesenih na osnovu propisa koji su bili na snazi, prije stupanja na snagu ovog zakona provodi se prema propisima koji su važili prije njegovog stupanja na snagu.

Član 41.

- 1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona imenovati Komisiju koja će provesti postupak izbora direktora Agencije.
- 2) Direktor će u roku od 30 dana od dana imenovanja donijeti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta uz saglasnost Vlade Federacije BiH.
- 3) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti akt iz člana 33. stav 2 ovog zakona.
- 4) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti akt iz člana 34. stav 4 ovog zakona.
- 5) Direktor će u roku od 60 dana od dana imenovanja predložiti Vladi Federacije Bosne i Hercegovine, akt iz člana 35. stav 2 ovog zakona.

Član 42.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA O ODUZIMANJU NEZAKONITO STEČENE IMOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. – USTAVNO-PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE

Ustavno-pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi IV.C.3. Ustava Federacije BiH, kojom je predviđeno da će pravila postupka, potrebna da bi se osigurala jednakost u postupanju kao i osnovni principi pravičnosti u postupcima pred sudovima, biti uređena zakonima Federacije, a što je u skladu sa odredbom iz člana IV.A.20. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je propisano, da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti.

II.- RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Osnovni cilj donošenja ovog zakona je da se na sveobuhvatan, prezican i jednostavan način urede pravila postupka unutar kojeg će se moći efikasno otkriti, osigurati i, po potrebi, privremeno oduzeti, te trajno oduzeti imovinska korist koja je proistekla iz zakonom zabranjenih i kažnjivih radnji koje imaju obilježja krivičnog djela ili prekršaja, propisanih važećim zakonodavstvom u Federaciji Bosne i Hercegovine. Poseban cilj zakona je da se uspostave efikasni mehanizmi za upravljanje imovinom koja je na osnovu ovog i drugih zakona u Federaciji BiH privremeno ili trajno oduzeta. Na ovaj način se otklanjaju brojne prepreke sa kojima se u svom radu susreću pravosudne i institucije za provođenje zakona kada je riječ o efikasnom provođenju odredbi Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Zakona o prekršajima i drugih propisa koji jasno propisuju da niko ne može zadržati protivpravno stečenu imovinsku korist.

To se može vidjeti iz niza odredbi važećih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine koje onemogućavaju efikasnu primjenu instituta oduzimanja imovinske koristi pribavljenje krivičnim djelom ili prekršajem.

Uočeni nedostaci se najprije tiču činjenice da važeće zakonodavstvo ne omogućava vođenje postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u situacijama i okolnostima koje su povezane sa tzv. „*negativnim procesnim*

pretpostavkama“ (smrt ili bjekstvo optuženih i dr.), iako trenutno važeće zakonodavstvo predviđa da niko ne može zadržati protivpravno stečenu imovinu. Propisivanjem postupka koji će otkloniti ove prepreke se, između ostalog, dostižu i međunarodni standardi u zakonskom normiranju materije oduzimanja nezakonito stečene imovine.

Nadalje, vrlo važno pitanje privremenog oduzimanja imovinske koristi, koje je nužan preduslov za efikasno vođenje postupka za trajno oduzimanje, je prema važećim odredbama Zakona o krivičnom postupku uređeno odredbom iz člana 416. tog zakona, koja predviđa mogućnost određivanja privremenih mjera osiguranja od strane Suda, kojom prilikom se zakonodavac poziva na odgovarajuća pravila izvršnog postupka koja bi trebala urediti ovu vrlo složenu materiju.¹ Međutim, oblast sudskih mjera osiguranja trenutno je uređena u okviru Glave X Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05 i 19/06), što ukazuje na činjenicu kako u postojećim uslovima krivično-pravni propisi skoro da onemogućavaju efikasno osiguranje imovinske koristi čije porijeklo se ispituje radi donošenja konačne odluke Suda o oduzimanju. To predstavlja veliki nedostatak, uzme li se u obzir da je tzv. *„privremeno oduzimanje prihoda stečenih krivičnim djelom“* relevantan međunarodni standard kojim se trebaju osigurati adekvatne zakonske i institucionalne pretpostavke za efikasno otkrivanje i onemogućavanje korištenja imovine za koju se sumnja da je stečena vršenjem krivičnih djela do konačne odluke nadležnog organa.

Na kraju, može se primjetiti kako posljednja faza u postupku oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, koja se odnosi na izvršenje sudskih odluka koje sadrže mjeru oduzimanja i upravljanja oduzetom imovinom, u značajnoj mjeri nije uređena postojećim propisima. Ovakvo stanje dovodi do izuzetno malog broja izvršenih odluka sudova kojima je određeno oduzimanje nezakonito stečene imovine. Sve navedeno ukazuje da pored činjenice kako je predmetna materija uređena u nekoliko različitih propisa, oni ipak nisu uzajamno usklađeni i funkcionalno povezani. Na ovaj način, institucije za provođenje zakona u cjelini ne mogu pokazati potrebnu efikasnost u svom radu, barem kada je riječ o oduzimanju nezakonito stečene

---

¹ Ova odredba se odnosi na Zakon o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/03 i 33/06) koji ne sadrži jedinstven skup mjera privremenog osiguranja imovinske koristi koja se treba oduzeti u krivičnom postupku.

imovine, što značajno utiče na stepen povjerenja građana u javnu vlast i sposobnost institucija sistema da osiguraju jednakost svih pred zakonom.

Sve navedeno ukazuje da postoje brojni i argumentirani razlozi za donošenje jednog ovakvog propisa. Predloženi Zakon je kreiran kao *lex specialis* kojim se namjeravaju otkloniti sve normativne prepreke za primjenu instituta oduzimanja nezakonito stečene imovine koje trenutno egzistiraju u praksi, odnosno, stvoriti svi neophodni uslovi potrebni za efikasno utvrđivanje, privremeno oduzimanje, oduzimanje i upravljanje takvom imovinom.

III.- JAVNA RASPRAVA

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je u nastavku 14. sjednice od 26.04.2013. godine nakon održane rasprave o Nacrtu zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije BiH donio zaključak, prema kojem ovaj nacrt zakona može poslužiti kao osnova za izradu prijedloga te zadužio predlagača da zajedno sa resornim Ministarstvom provede javnu raspravu u okviru koje će uzeti u obzir sve sugestije, primjedbe i prijedloge iznijete u javnoj raspravi i one dostavljene u pisanoj formi.

Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine je na sjednici od 17.05.2012 godine obavio raspravu o nacrtu ovog zakona, dok je sličan zaključak donio na sjednici od 15.11.2012. godine kada je i usvojio nacrt ovog zakona.

Premijer Vlade Federacije BiH kao predlagač, odnosno Federalno ministarstvo pravde kao obrađivač ovog zakona, postupajući po zaključcima Parlamenta FBiH, pristupili su poduzimanju aktivnosti u cilju provođenja javne rasprave. U tom smislu, u prvom „pismenom dijelu“ javne rasprave objavljen je tekst Nacrta zakona na službenoj web stranici Federalnog ministarstva pravde, te istovremeno, pismenim putem pozvani svi subjekti koji na direktan ili indirektan način mogu biti nadležni da primjenjuju propise o oduzimanju nezakonito stečene imovine da u pismenom obliku dostave svoje primjedbe i sugestije na objavljeni tekst Nacrta zakona.

Nakon prvog dijela javne rasprave, pristupilo se organiziranju završne sesije javne rasprave koja je i održana 28.03.2013 godine u sali Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine. Na završnu sesiju javne rasprave pozvani su predstavnici

pravosudnih institucija, organi unutrašnjih poslova, akademske zajednice, i nevladinih organizacija. Obavljanjem završne sesije javne rasprave zaokružene su aktivnosti na pribavljanju mišljenja svih relevantnih institucija, te se pristupilo analiziranju predloženih zakonskih rješenja, kao i njihova usporedba sa zvaničnim primjedbama i sugestijama relevantnih institucija. U tom smislu prilikom izrade prijedloga ovog zakona predlagač Zakona se rukovodio primjedbama i sugestijama datim tokom raspravljanja pred oba doma Parlamenta Federacije BiH, kao i onih datih u toku javne rasprave.

IV. – PRIMJEDBE I SUGESTIJE DATE TOKOM RASPRAVE PRED PARLAMENTOM FEDERACIJE BIH

Dana 26.04.2012. godine na nastavku 14. redovne sjednice Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH raspravljano je o Nacrtu zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije BiH. Tokom iznošenja svojih stavova poslanici su se posebno osvrnuli na predložena zakonska rješenja, a radi sistematičnosti i preglednosti izlaganja pojedinačne primjedbe poslanika i odgovori na njih će biti prezentirani hronološki prema redoslijedu članova unutar Zakona:

1.) Uvaženi poslanik Nasir Beganović je u pogledu **člana 1. stav 3** iznio primjedbu u smislu da „*nigdje nije definirana razlika kao ni vraćanje kada se radi o privremenoj imovinskoj koristi*“. Predlagač Zakona je stava kako ova primjedba vjerovatno ide u pravcu prijedloga da se u okviru propisivanja predmeta zakona dodaju i riječi „vraćanje imovinske koristi“. Najprije treba reći kako u smislu ovog zakona ne postoji privremena imovinska korist. Nasuprot tome, postoje mjere osiguranja i privremenog oduzimanja imovinske koristi do konačne odluke Suda propisane u okviru Poglavlja III.C ovog zakona. Unutar ovog poglavlja, između ostalog, su propisani uslovi i rokovi ukidanja mjera osiguranja (član 21.) ali ova materija ukidanja mjera osiguranja nije u toj mjeri samostalna cjelina da bi bila poseban predmet zakonskog normiranja nego je sastavni dio uređenja postupka osiguranja imovinske koristi. Slijedom navedenih argumenata ova primjedba se nije mogla uvažiti.

2.) Uvaženi poslanik Jasmin Duvnjak je iznio prijedlog da se u **članu 2. stav 1** doda i riječ „prekršajem“ jer ova odredba treba slijediti naslov zakona. Predlagač Zakona je

stava kako je ova primjedba i prijedlog opravdan usljed činjenice kako je cilj zakona oduzimanje imovine stečene krivičnim djelom i prekršajem te je ista prihvaćena i unijeta u tekst zakona.

3.) Uvažena poslanica Marija Antić je u pogledu obima primjene ovog zakona na pojedina krivična djela, a što je propisano **članom 3.** iznijela prijedlog da se stav 2 ovog člana proširi sa riječima „*ili inozemstva*“. Iako ovaj prijedlog ima svoje suštinsko opravdanje i utemeljenje, ipak je zbog niza različitih razloga trebalo temeljito revidirati ovu odredbu. Naime, predstavnici pravosudnih institucija kao i međunarodni subjekti koji su učestvovali u javnoj raspravi su iznijeli niz primjedbi na provodivost ranije ponuđenih rješenja u pogledu obima primjene ovog zakona. Nakon sveobuhvatnog sagledavanja svih pristiglih primjedbi, sugestija i prijedloga predlagač zakona je stava da se obim primjene ovog zakona kada je u pitanju imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može isključivo vezati za djela propisana Krivičnim zakonom Federacije BiH. To znači da primjena ovog zakona ne bi mogla biti osigurana ukoliko se radi o imovinskoj koristi pribavljenoj počinjenjem krivičnih djela propisanih nekim drugim krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini. Ovakvo rješenje je na tragu Izvještaja Evropske komisije za demokratiju kroz pravo (Venecijanska komisija) o pravnoj sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini od 18.06.2012. godine u kojem se konstatuje kako „*u Bosni i Hercegovini egzistiraju četiri u velikoj mjeri autonomna pravna sistema. Zbog autonomne prirode zakonodavnih postupaka na nivou entiteta i Brčko Distrikta, njihov pravni poredak se razlikuje u mnogim oblastima materijalnog i procesnog prava. Pored toga, pošto entiteti, Brčko Distrikt i BiH imaju svoje sudske sisteme, razlike nastaju i u tumačenju i primjeni sličnih ili čak istovjetnih pravnih odredbi*“ (tač. 33). Ukoliko bi se zadržalo ranije ponuđeno rješenje o primjeni ovog zakona na imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelima iz ostala tri krivična zakonodavstva u BiH, ono bi moglo izazvati niz problema povezanih sa nadležnostima sudova, različitim tumačenjima i primjeni takve odredbe što bi dodatno dovelo u pitanje standarde pravne sigurnosti građana u Bosni i Hercegovini.

U pogledu prijedloga da se obim primjene ovog zakona proširi na imovinu koja se nalazi u inozemstvu treba istaći kako je predlagač stava da je odredba iz člana 39. ovog zakona u potpunosti usklađena sa državnim Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima („Službeni glasnik BiH“, br. 53/09 i 58/13) u dijelu koji se odnosi na priznanje i izvršenje odluka o oduzimanju imovinske koristi koja se nalazi u

inozemstvu. Isto tako, opće odredbe KZ FBiH o primjeni ovog propisa nude rješenja da se delegirano pitanje sveobuhvatno tretira u okviru već postojećih propisa. Slijedom iznesenih razloga ova primjedba se nije mogla uvažiti.

4.) Uvaženi poslanik Nasir Beganović je u odnosu na **član 4. stav 1 tačka a)** postavio pitanje kako je definiran pojam „imovine“, zašto su u taj pojam uključene i obaveze, te dao prijedlog da se ovaj pojam (obaveze) izbriše?! Predlagač je stava da ovi pojmovi imaju vrlo važnu ulogu za efikasnije provođenje zakona u praksi, te je uvažio iznesenu primjedbu te su pojmovi imovine i imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom prilagođeni na način da se njihovim jasnim definiranjem izbjegnu sve eventualne nejasnoće prilikom primjene Zakona. Ova potreba jasnog definiranja osnovnih pojmova uključuje i opisno predstavljanje svih mogućih oblika pokretne i nepokretne imovine što je uobičajena praksa u zakonskom normiranju materije oduzimanja nezakonito stečene imovine u komparativnom zakonodavstvu.

Što se tiče pitanja kako definirati status osoba koje su određenim pravnim poslom stekle određenu imovinsku korist za života tog osuđenog lica i konstatacije da je to u Zakonu preusko postavljeno, predlagač je stava da je odredba iz **člana 4. stav 1 tačka d)** riješila to pitanje jer je pojam „povezane osobe“ obuhvatio i ovakve situacije o kojima je iznijeta primjedba. U odnosu na odredbu iz **člana 4. stav 1 tačka m)** predložio je da se dodaju riječi „i Zakon o izvršnom postupku“ što je prihvaćeno.

5.) Uvažena poslanica Spomenka Mičić je problematizirala pitanje oduzimanja nezakonito stečene imovine od osoba koje su takvu imovinu naslijedile. Shodno članu **4. stav 1 tačke d) i f)** ovaj problem se efikasno rješava tako što se jasno definira pojam tih osoba što je osnov za primjenu odredbi iz člana 8., 9. i 10. zakona u kojima se propisuje oduzimanje nezakonito stečene imovine i od takvih osoba.

6.) Uvaženi poslanik Adil Lozo je iznio stav da „*domaće zakonodavstvo ne poznaje utvrđivanje postojanje krivične odgovornosti za osobe koje nisu dostupne organima gonjenja, koje nemaju mogućnost da se pojave na Sudu niti postoji mogućnost utvrđivanja krivične odgovornosti posthumno kako je rješenje dato u ovom zakonu*“. Iako to nije eksplicitno naglašeno može se pretpostaviti da se ova primjedba odnosi na **član 5.** Zakona pa je potrebno detaljnije obrazložiti. Naime, Zakonom je propisan objektivni, *in rem*, postupak utvrđivanja i oduzimanja imovinske koristi pribavljene

krivičnim djelom, što ne predstavlja krivični postupak utvrđivanja krivične odgovornosti i izricanja krivičnih sankcija za učinjeno krivično djelo. Dakle, za primjenu ove specifične mjere (*sui generis*) krivica počinioca nije uslov koji treba biti ispunjen za izricanje mjere oduzimanja nezakonito stečene imovine. Inače, takva, objektivna, priroda postupka unutar kojeg se vrši oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom pretpostavlja mogućnost donošenja sudske odluke o oduzimanju nezakonito stečene imovine bez donošenja krivične presude protiv lica od kojeg se imovina oduzima. Cilj izricanja mjere oduzimanja imovinske koristi prema odredbama Zakona je ponovno uspostavljanje stanja narušenog krivičnim djelom, koje se manifestiralo kao uvećanje imovine neke osobe kao direktne posljedice činjenja zakonom zabranjenih i kažnjivih radnji. U takvim okolnostima, država ima obavezu i pravo da onemogućiti činjenje krivičnih djela radi pribavljanja imovinske dobiti, te da legitimnim mjerama oduzme takvu imovinu. Na ovaj način se ne izriču krivične sankcije koje za posljedicu imaju ograničavanje određenih ustavnih prava koja svaki građanin na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ravnopravno i slobodno uživa, već se primjenjuje specifična mjera kojom se od počinitelaca krivičnih djela oduzima imovina koju nisu zakonito stekli pa im kao takva nikada nije ni pripadala. Oduzimanje nezakonito stečene imovine u nekim pravnim sistemima jeste krivična sankcija ali je u domaćoj pravnoj tradiciji ono isključivo zasebna i vrlo specifična mjera kako je već rečeno. Općenito treba spomenuti kako je značajan dio odredbi ovog zakona zasnovan na rješenjima iz međunarodnih izvora, posebno konvencija koje je u Bosna i Hercegovina prihvatila u vlastito zakonodavstvo. To je upravo slučaj kod pravnog definiranja oduzimanja nezakonito stečene imovine. Primjera radi, Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom (CETS 141) u članu 1. tačka d) definira termin „*oduzimanja*“ kao kaznu ili mjeru, koju odredi Sud nakon provođenja sudskog postupka za jedno ili više krivičnih djela, čija je posljedica konačno lišavanje imovine. Na taj način je u zakonu iskorištena mogućnost koju nudi konvencija da se oduzimanje tretira kao specifična mjera koju izriču nadležni sudovi sa ciljem trajnog oduzimanja imovine pribavljene izvršenjem krivičnog djela. Ovu konvenciju je Bosna i Hercegovina prihvatila u svoje zakonodavstvo (Odluka o ratifikaciji Konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, “Službeni glasnik BiH- Međunarodni ugovori“, broj 04/2006). U svrhu jasnog argumentovanja stanovišta kako je oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim

djelom u domaćem zakonodavstvu mjera *sui generis* predlagač je konsultirao i odgovarajuće judikate Evropskog suda za ljudska prava. U tom smislu, ovaj Sud je stanovišta kako je za donošenje odluka po zahjevima apelanata koji su smatrali da im je ugroženo pravo na slobodno uživanje imovine po članu 1. Protokola broj I uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda ključna klasifikacija oduzimanja imovinske koristi prema domaćem zakonodavstvu. U slučajevima kada je oduzimanje određeno kao mjera a ne krivična sankcija, ovaj Sud je stanovišta da je dozvoljena i retroaktivna primjena zakona o oduzimanju imovinske koristi. Ono što je najvažnije, Sud je zauzeo stav da je oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom odvojeno od glavnog krivičnog postupka. Svrha postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije osuda niti oslobađanje od krivice, već donošenje procjene da li je imovina za koju je dokazano da je u posjedu apelanta u stvari nezakonita (posebno presuda Phillips vs. United Kingdom od 12.12.2001., ali također i presude Welch vs. United Kingdom od 09.02.1995., Saccoccia vs. Austria od 04.05.2009. i Grayson&Barnham vs. United Kingdom od 23.12.2008.).

Na kraju, odredba iz člana 5. Zakona, koja omogućava vođenje postupka za oduzimanje imovinske koristi u slučajevima postojanja negativnih procesnih pretpostavki povezanih sa smrću ili bjekstvom optuženog ili osumnjičenog predstavlja izuzetak, i vođenje takvog postupka je podložno sudskoj kontroli prema članu 5. stav 4 zakona. Njeno uporište se nalazi u odredbi iz člana 114. stav 1 KZ FBiH prema kojoj niko (dakle bez obzira na procesni položaj) ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom. U domaćem pravnom sistemu imovinska korist pribavljena krivičnim djelom se može oduzeti kako od fizičkih tako i pravnih osoba (član 144. KZ FBiH) što je u skladu sa spomenutim načelom da niko ne može zadržati takvu korist.

7.) Uvaženi poslanik Jasmin Duvnjak se osvrnuo na **član 5. stav 3** Zakona i iznio afirmativan stav „*imajući u vidu probleme koji su se javljali kad se dešava situacija smrti ili nekog drugog problema vezano za onog ko je optužen*“. Ovdje treba dodati da je novije vrijeme u domen zakonskog normiranja materije oduzimanja nezakonito stečene imovine unesen standard tzv. oduzimanja imovinske koristi bez postojanja krivične presude. Tako je u članu 4. stav 1 tačka I) precizirano da se odredbe iz članova 5., 10. i 11. upravo odnose na ispunjenje ovog važnog međunarodnog

standarda u području oduzimanja nezakonito stečene imovine. Zakonskim normiranjem ovog instituta se, između ostalog, ispunjavaju međunarodne obaveze koje je država Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem pojedinim međunarodnim ugovorima. To se posebno odnosi na Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije koja u članu 54. st. 1. tač. c. sadrži fakultativnu odredbu, a koja sugerira državama članicama da razmotre mogućnost poduzimanja mjera koje mogu biti potrebne da se omogući oduzimanje imovine pribavljene počinjenjem konvencijskih krivičnih djela bez donošenja krivične presude u slučajevima u kojima se počinitelj ne može krivično goniti zbog smrti, bjekstva, odsustva ili u drugim odgovarajućim slučajevima. Ovu konvenciju je Bosna i Hercegovina prihvatila u svoje zakonodavstvo (Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije, „Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj 05/2006). Važno je spomenuti kako je standard oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom utemeljen i u okviru četrdeset preporuka posebnog međunarodnog tijela za suzbijanje pranja novca (FATF) Organizacije ekonomskih najrazvijenih država (OECD). U okviru preporuke broj 3 se ohrabruju države članice da razmotre mogućnost usvajanja mjera koje će omogućiti oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom bez donošenja krivične presude, ili zahtjevanje od počinioca da dokaže zakonito porijeklo imovine koja podliježe oduzimanju. Koliki je značaj ovih četrdeset preporuka za Bosnu i Hercegovinu svjedoči i činjenica kako je državni Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 53/09) u velikoj mjeri zasnovan na ovom izvoru. Na kraju, važno je spomenuti kako u području Evropske Unije standard oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom bez postojanja krivične presude predstavlja nezaobilazan element harmonizacije nacionalnih zakonodavstava država članica. U novoj Direktivi o privremenom oduzimanju i oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Evropskoj Uniji, koja je u finalnoj fazi usvajanja, u okviru člana 5. je predviđena obaveza usvajanja potrebnih mjera kojima će se omogućiti oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom bez postojanja krivične presude. U ovom izvoru se također predviđaju ograničene mogućnosti vođenja postupaka za oduzimanje u slučaju postojanja tzv. „negativnih procesnih pretpostavki“ koje su povezane sa smrću ili trajnom bolesti osumnjičene ili optužene osobe, odnosno, bolešću ili bjekstvom osumnjičene ili optužene osobe od suđenja ili izvršenja krivične sankcije što onemogućava efikasno procesuiranje u razumnom vremenu, i stvara ozbiljan rizik

od zastare krivičnog progona. Predlagač je stava kako je dodatni argument za zakonsko nomiranje materije oduzimanja imovinske koristi bez postojanja krivične presude sadržan u odredbi iz člana 417. ZKP FBiH prema kojoj se oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom može izreći i prema maloljetnim osobama i osumnjičenom ili optuženom koji je protivpravno djelo počinio u stanju neuračunljivosti. Domaće zakonodavstvo se u pogledu ovog pitanja razlikuje što se može vidjeti iz odredbe člana 407. Krivičnog zakona Republike Srpske prema kojoj se oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom može izvršiti i rješenjem o sudskoj opomeni.

Na kraju, treba ponoviti kako je oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u ranije navedenim procesnim situacijama zasnovano na načelu da niko ne može zadržati takvu korist bez obzira na činjenicu da se protiv njih ne može voditi redovni krivični postupak.

8.) Uvaženi poslanik Safet Halilović je u odnosu na odredbu iz člana **5., stav 4** iznio primjedbu kako „*termin sudija pojedinac ne postoji, nema sudije pojedinca*“. Ova primjedba se ne može uvažiti iz razloga što se radi o zakonskom pojmu iz KZ FBiH, koji npr. u članu 25. u pogledu sastava Suda govori o sudiji pojedincu. Predmetni Zakon se funkcionalno i terminološki mora usaglasiti sa sistemskim propisima iz oblasti krivičnog zakonodavstva što je slučaj i sa terminom sudija pojedinac.

U odnosu na **član 7.** Zakona iznosi primjedbu kako „*je pojam finansijske istrage u krivičnom pravu nebuloza. Ne postoji tako nešto*“. Ovdje najprije treba istaći kako oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom posmatrano kao proces, postupak ima tri faze: a) istražnu, b) sudsku i c) fazu upravljanja (raspolaganja) oduzetom imovinom. Da bi se imovinska korist mogla otkriti moraju postojati zakonski istražni mehanizmi prikupljanja dokaza i informacija o stvarnom porijeklu, iznosu i strukturi imovine za koju se sumnja da je pribavljena na nezakonit način. Kako je oduzimanje takve imovine kao pravni institut mjera *sui generis* koja ima specifičnu retributivnu i profilaktičku svrhu, mehanizmi otkrivanja se upravo tiču postojanja specifičnih istražnih instrumenata koji se nazivaju zajedničkim pojmom „finansijska istraga“ koja ima za cilj utvrđivanje svih okolnosti povezanih sa načinom sticanja i raspolaganja sumnjivom imovinom. Tužilac je kao *dominus litis* na osnovu člana 413., stav 2 ZKP FBiH u toku postupka dužan prikupljati dokaze i izviđati okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Dakle radnje utvrđivanja takve koristi imaju sva obilježja istražnog postupanja, ali sa specifičnom svrhom prilagođenoj pravnoj prirodi postupka oduzimanja imovinske koristi. Iz tog razloga se u okviru Zakona trebaju propisati zakonski instrumenti za otkrivanje imovinske koristi koji se prema ustaljenoj zakonskoj terminologiji u međunarodnom i komparativnom pravu nazivaju pojmom „finansijska istraga“ koja se naslanja na krivičnu istragu, i vrlo često se vodi uporedo sa njom ali može biti i samostalna radnja u okviru istraživanja porijekla i raspolaganja sa imovinom za koju se sumnja da je stečena izvršenjem zakonom zabranjenih i kažnjivih radnji. Inače, cjelokupni dio Zakona koji se tiče finansijske istrage je usklađen sa poglavljem XIX ZKP FBiH (Istraga), posebno sa stanovišta pokretanja, okončanja i obustave finansijske istrage.

Kada je riječ o primjedbi koja se odnosi na član **8., stav 4** iznosi stav kako je ova odredba sporna jer se zasniva na vjerovanju. Treba podsjetiti kako je ova odredba u potpunosti preuzeta iz člana 114a. KZ FBiH kojom se uređuje pitanje tzv. „proširenog oduzimanja“. Radi se o još jednom važnom međunarodnom standardu iz područja oduzimanja nezakonito stečene imovine koji je novelom KZ FBiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 42/10) dijelom već inkorporiran u domaće zakonodavstvo. Ovom odredbom se omogućava oduzimanje imovinske koristi pribavljene i drugim krivičnim djelima od onoga povodom kojeg se vodi postupak te uvodi tzv. „*izbalansirani teret dokazivanja*“ porijekla sumnjive imovine. To zapravo znači da sada optuženi ima obavezu dokazivanja načina sticanja imovine kojom raspolaže a za koju je tužilac prikupio dovoljno dokaza da se vjeruje da je pribavljena na nezakonit način. Ovaj standard je predviđen u nekoliko međunarodnih ugovora od kojih treba spomenuti Konvenciju UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (tzv. Palermo konvencija), koja predviđa usvajanje mjera od strane država članica kojima će se osigurati oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelima koja su obuhvaćena ovom konvencijom ili druge imovine u vrijednosti pribavljene imovinske koristi. Ovu konvenciju je država Bosna i Hercegovina prihvatila u svoje zakonodavstvo (Odluka o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, “Službeni glasnik BiH- Međunarodni ugovori“, broj 03/2002). Između ostalog, ova konvencija predviđa mogućnost usvajanja takvih mjera u domaćim zakonodavstvima država članica kojima se može revidirati teret dokazivanja, tako što se od optuženog može zahtijevati da dokaže zakonito porijeklo imovine koja je predmet oduzimanja ili druge

imovine koja podliježe ovim mjerama. Konvencija predviđa i usvajanje efikasnih mjera potrebnih za međunarodnu saradnju u predmetima oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, druge imovine, predmeta i ostalih sredstava koja podliježu odredbama o oduzimanju prema ovoj Konvenciji. Na kraju, ovaj vrlo značajan izvor sadrži i mjere kojima se uređuje raspolaganje sa oduzetom imovinskom koristi ili drugom imovinom (članovi 12., 13. i 14.). Što se tiče izvora iz područja Evropske unije koji uređuju ovo pitanje vrijedi spomenuti Okvirnu odluku Vijeća EU 2005/212/JHA koja uređuje minimalne standarde za harmonizaciju nacionalnih zakonodavstava država članica EU u pogledu „proširenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“ (Council Framework Decision 2005/212/JHA of 24 February 2005 on Confiscation of Crime-Related Proceeds, Instrumentalities and Property). Isto tako i nova Direktiva o privremenom oduzimanju i oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u Evropskoj uniji, koja je u finalnoj fazi usvajanja, u članu 4 predviđa obavezu usvajanja odgovarajućih mjera za prošireno oduzimanje imovinske koristi.

9.) Uvaženi poslanik Ibrahim Nadarević je u odnosu na odredbu iz člana **13., stav 3** iznio primjedbu kako je termin „*naročita hitnost*“ suvišan. Što se tiče konkretne primjedbe ona se ne može prihvatiti iz razloga što je blagovremeno postupanje nadležnih organa, koje se sastoji u hitnom postupanju od ključne važnosti za uspješno osiguranje i naknadno oduzimanje imovine koja je predmet postupanja. Konkretno, ova odredba znači da Sud može tražiti od svih pravnih i fizičkih osoba da dostave podatke i informacije na osnovu kojih je moguće donijeti odluke o privremenom ili trajnom oduzimanju nezakonito stečene imovine. Postupanje pozvanih subjekata je obavezno, i mora biti hitno jer vremenski faktor djeluje odlučujuće na uspješnost poduzimanja mjera na osnovu ovog zakona. Inače je članom 13. Zakona uređena vrlo važna materija dostavljanja podataka i informacija na osnovu kojih se donose odluke na osnovu ovog zakona. Bez tih podataka i informacija Sud ne bi mogao efikasno postupati i donositi odluke o osiguranju ili trajnom oduzimanju. Radi se o značajnom međunarodnom standardu koji se najprije odnosi na ukidanje tzv. „bankarske tajne“ koji je u međuvremenu proširen na sve podatke i informacije koje mogu poslužiti za donošenje odluka o oduzimanju. Tako treba spomenuti da je Bosna i Hercegovine ratificirala Krivičnopravnu konvenciju Vijeća Evrope protiv korupcije iz 1999. godine, koja ima za cilj suzbijanje i zaštitu

društva od korupcije, uključujući usvajanje zakonodavnih i preventivnih mjera, te vjerujući da efikasna borba protiv korupcije zahtjeva povećanu, brzu i dobro funkcionirajuću međunarodnu saradnju u krivičnim pitanjima (Odluka o ratifikaciji Krivičnopravne konvencije o korupciji, "Službeni glasnik BiH- Međunarodni ugovori", broj 03/2001). Prema navedenoj konvenciji, svaka članica donosi zakonske i druge mjere koje su potrebne, uključujući one koje dozvoljavaju upotrebu istražnih tehnika, u skladu sa domaćim pravom, da omoguće lakše prikupljanje dokaza vezanih za krivična djela utvrđena članovima ove konvencije i da identificiraju, prate, privremeno oduzmu i oduzmu sredstva i dobit od korupcije, ili imovine u vrijednosti takve dobiti koji podliježu mjerama utvrđenim konvencijom (član 19). Također, popisnice su se obavezale da će donijeti i takve zakonske i druge mjere potrebne da se ovlaste njeni sudovi ili drugi nadležni organi za izdavanje naredbe o ustupanju bankarske finansijske i trgovinske dokumentacije, ili za njeno oduzimanje u cilju provođenja navedenih aktivnosti. Isto tako, Konvencija UN-a protiv nezakonitog prometa opojnim drogama i psihotropnim supstancama od 19.12.1988.godine, predviđa obavezu za države članice da donesu mjere kojima će omogućiti oduzimanje dobiti od krivičnih djela vezanih za zloupotrebu opojnih droga ili imovine čija vrijednost odgovara visini te dobiti, kao i mjere za utvrđivanje, otkrivanje i osiguranje ili privremeno oduzimanje prihoda, imovine i sredstava u svrhu konačnog oduzimanja, uključujući pristup podacima banaka (članovi 5. i 7.). Ova konvencija je u skladu sa principom sukcesije preuzeta u pravni poredak Bosne i Hercegovine.

U skladu sa odredbama Krivičnopravne konvencije o korupciji i drugim relevantnim izvorima, spomenute odredbe Zakona sadrže mjere kojima se daju ovlasti nadležnim sudovima da izdaju obavezujuće naloge svim pravnim i fizičkim osobama za dostavljanje podataka i informacija radi donošenja odluka o oduzimanju imovinske koristi pribavljenje krivičnim djelom.

Što se tiče primjedbe na visinu predviđenih novčanih kazni za nepostupanje po naredbi Suda za dostavljanje podataka i informacija, treba istaći kako se ne radi o prekršajnim sankcijama nego o posebnim procesnim kaznama koje su uobičajene u krivičnom postupku kako bi se osiguralo poštivanje odluka Suda i kao takve su nužno potrebne da bi Sud mogao donositi svoje odluke po ovom zakonu.

Što se tiče primjedbe na odredbu iz člana **13.**, **stav 6** kojom je propisano da je žalba kao pravni lijek dozvoljena na odluku suda o izricanju novčanih kazni ili zamjenske kazne zatvorom ali da ista nema suspenzivno dejstvo, treba istaći kako je takvo

zakonsko normiranje potrebno iz jednostavnog razloga što bi svako drugačije rješenje onemogućilo efikasno postupanje Suda i otvorilo mogućnost zloupotreba sa institutom žalbe na odluke Suda. Ovdje je najvažnije bilo osigurati pravo na efikasan pravni lijek na odluke Suda o (procesnom) kažnjavanju, ali istovremeno voditi računa i o javnom interesu i načelu proporcionalnosti prilikom propisivanja ove zakonske odredbe.

10.) Uvaženi poslanik Nasir Beganović je u pogledu odredbe iz člana **18., stav 2, tačka a)** iznio primjedbu kako termin „*predbilježba*“ nije adekvatan. Treba istaći da je članom 107. Zakona o izvršnom postupku Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH, br. 32/03 i 33/06) propisano da se založno pravo u zemljišne knjige upisuje predbilježbom dok se sporovi u zemljišne knjige upisuju zabilježbom. Iz navedenog razloga, ova primjedba se prihvaća jer mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom više imaju karakter spora, pogotovo iz razloga što je imovina koja je predmet osiguranja sporna sa stanovišta načina njenog sticanja.

11.) Uvaženi poslanik Mirza Ustamujić je problematizirao odredbu iz člana **23.** Zakona na način da je iznio stav da na osnovu takve odredbe „*možemo imati direktora koji može donijeti određene odluke, prouzrokovati štetu za koju neće on odgovarati, nego će odgovarati Federacija i mislim da je to opasno*“. Ovu svoju primjedbu povezuje sa odredbom iz člana **22. stav 1** koja uređuje rokove trajanja mjera osiguranja nakon pravosnažnosti odluka o trajnom oduzimanju tako da smatra da „*ovaj zakon trenutno omogućava ostvarivanje imovinske koristi određenih lobističkih grupa, a u cilju uništavanja konkurencije*“. Primjedba je postavljena tako da se može izvesti pogrešan zaključak kako „*imate ministra koji ima kompaniju svoju, bavi se mesnom industrijom, zamislite da Vladi kaže da postavi direktora, dakle, podobnog čovjeka koji će sjediti na čelu ove Agencije koji će tražiti od suda ili usloviti da kaže da njegova konkurencija...*“ U odgovoru na ovu primjedbu najprije treba istaći da prema odredbama zakona niti u jednoj odredbi nisu date ovlasti direktoru Agencije da može poduzimati bilo kakve procesne radnje vezane od predlaganje mjera osiguranja imovinske koristi niti bilo koje druge procesne radnje koje bi mogle dovesti do određenih odluka Suda kojima se može privremeno ili trajno oduzeti nečija imovina. Iz tog razloga ova primjedba nije osnovana. Prema članu 18., stav 1 Zakona tužilac je određen kao isključivi predlagač određivanja mjera osiguranja, dakle

direktor Agencije tu nema bilo kakve ovlasti. Prema članu 18., stav 3 Zakona, odluku o određivanju mjera osiguranja jedino može donijeti nadležni sud (kojom se ne mora nužno udovoljiti prijedlogu tužioca), a koja odluka je podložna osporavanju žalbom koja se podnosi neposredno višem Sudu. Dakle, ovakvim zakonskim rješenjima je osiguran efikasan, ali istovremeno pravičan sudski postupak određivanja mjera osiguranja i privremenog oduzimanja imovine za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom u kojem organi izvršne vlasti nemaju nikakvo učešće izuzev što mogu na osnovu člana **18., stav 7**, a po nalogu Suda poduzimati radnje na izvršenju rješenja Suda o određivanju mjera osiguranja (što su radnje upravljanja privremeno oduzetom imovinom).

Predlagač podsjeća kako je odjeljak C. Zakona (osiguranje oduzimanja imovinske koristi) sastavni dio istražne faze u postupku oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom od čijeg efikasnog i blagovremenog rezultata zavisi cjelokupan ishod postupka za oduzimanje takve koristi. Isto tako, ovim odredbama zakona se otklanja kardinalni nedostatak postojećih propisa koji uređuju ovu materiju, posebno u pogledu odredbe iz člana 416. ZKP FBiH koja nije usklađena sa odredbama zakonâ o izvršnom postupku i parničnom postupku. Naime, ovom odredbom ZKP FBiH je propisano da će u slučajevima *„kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Sud po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak odrediti privremene mjere osiguranja“*. Iako je u međuvremenu materija sudskih mjera osiguranja uređena u okviru Glave X Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05 i 19/06) zakonodavac nikada nije izvršio usaglašavanje ova dva propisa. Takvo stanje je za posljedicu imalo činjenicu da sudovi nisu mogli izricati mjere osiguranja imovinske koristi za koju se u toku postupka sumnjalo da potiče iz krivičnih djela nego su optužene osobe u većini slučajeva slobodno raspolagale takvom koristi što je svakako uticalo na konačni ishod postupaka i mogućnost trajnog oduzimanja nezakonito stečene imovine. Predloženim zakonskim rješenjima se ovaj značajan nedostatak otklanja, predviđaju se vrlo konkretne, detaljno opisane i razrađene mjere osiguranja imovinske koristi prilagođene svim stvarnim, realnim situacijama i oblicima u kojima se takva korist može pojaviti i biti predmetom sudskih mjera osiguranja.

12.) Uvaženi poslanik Ismet Osmanović je iznio vrlo važno pitanje zašto su pravosudni organi na osnovu postojećih zakonskih propisa na jedan neobjašnjiv

način vrlo malo koristili i sprovodili te propise u pogledu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom?! Predlagač je, cijeneći potrebu da se po pitanju analize efikasnosti postojećih propisa i načina na koji su pravosudne institucije do sada radile na oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom raspravlja na osnovu činjenica i argumenata, pripremio podatke koji govore o broju predmeta i vrijednosti imovinske koristi za koju je sudskim odlukama određeno oduzimanje. Podaci su razvrstani prema administrativnom nivou kojem pojedini sudovi u Bosni i Hercegovini pripadaju.

Sud	Broj predmeta u kojima je izrečena odluka o oduzimanju imovinske koristi				Ukupna vrijednost imovinske koristi za koju je donosena odluka o oduzimanju (KM)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Sud BiH	29	67	29	42	4.384.885	10.114.775	529.152	2.419.084
Vrhovni sud FBiH	0	0	N.P	N.P	0	0	N.P	N.P
Vrhovni sud RS	0	0	N.P	N.P	0	0	N.P	N.P
Apelacioni sud BD BiH	0	0	N.P	N.P	0	0	N.P	N.P
Kantonalni sudovi (FBiH)	12	2	15	5	4.395.209	124.559	170.641	170.212
Okružni sudovi (RS)	3	4	0	1	1.973.749	2.205.748	0	10.000
Općinski sudovi (FBiH)	79	119	178	9	1.097.704	1.849.618	2.123.021	42.505
Osnovni sudovi (RS)	23	28	5	0	58.483	2.637.956	155.471	0
Osnovni sud-Brčko Distrikt	1	0	1	0	626.818	0	9.415	0
UKUPNO	147	220	228	57	12.536.849	16.932.656	2.987.700	2.641.801

Izvor podataka : Visoko sudsko i tužilačko vijeće

Prikazani podaci se odnose na rad 72 suda u Bosni i Hercegovini za četverogodišnji period 2009.-2012. godina. Iako interpretacije prikazanih podataka mogu ići u

različitim smjerovima, predlagač je stava da je bitno iznijeti neke od vrlo važnih napomena koje se odnose na prikazane podatke kako bi se mogla stvoriti što pouzdanija predstava o ovim pokazateljima. Najprije je važno istaći kako prikazani podaci govore o broju predmeta u kojima su sudovi donijeli odluke o oduzimanju, kao i vrijednosti imovinske koristi. Međutim, ovi podaci nikako ne predstavljaju pravo stanje stvari, u smislu što nije poznato koliki broj ovih predmeta je nakon pravosnažnosti sudskih odluka bio upućen u izvršenje, te na kraju koji iznos imovinske koristi je *de facto* oduzet od počinioca krivičnih djela i kao takav uplaćen u Budžet?! Uzimajući u obzir ranije iznijet problem kako već duži niz godina postoji pravna praznina u smislu mogućnosti određivanja efikasnih mjera osiguranja i privremenog oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom prema ZKP FBiH, do konačne odluke Suda, velika je vjerovatnoća da je manji broj donesenih odluka o oduzimanju zapravo ikada bio i izvršen. S druge strane, nepostojanje institucionalnih kapaciteta za upravljanje privremeno oduzetom i oduzetom imovinom u Federaciji BiH je dodatno usložnilo stanje u ovoj oblasti tako je cjelokupni sistem u suštini jako malo postigao po pitanju oduzimanja nezakonito stečene imovine čak i prema ovim podacima. Javnosti su poznati slučajevi u kojima su počinioci tokom trajanja krivičnih postupaka svoju imovinu prodavali, poklanjali, opterećivali dugovanjima i na druge načine otuđivali tako da bi na kraju postupka sudovi donosili odluke o oduzimanju ali koje se nisu mogle izvršiti. U nekim apsurdnim situacijama su pravne poslove sa imovinom kojom raspolažu u vrijeme trajanja krivičnog postupka obavljali u kazneno-popravnim institucijama u prisustvu notara i advokata što je kod građana unijelo niz sumnji i stvorilo nepovjerenje u efikasnost pravne države i institucija za sprovođenja zakona. Predlagač je stava da se takvo stanje može i treba promijeniti donošenjem propisa koji će na sveobuhvatan način objediniti sve faze u postupku oduzimanja nezakonito stečene imovine i time omogućiti pravosudnim institucijama i agencijama za sprovođenje zakona da povrate povjerenje javnosti u pravnu državu u cjelini.

U pogledu pet principa za koje smatra da treba da budu ugrađeni u sadržaj Zakona, predlagač je stava da su ti principi zaista inkorporirani u dostavljeni prijedlog. Isto tako, predlagač je, svjestan činjenice da u praksi Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, postoji zavidan broj relevantnih odluka koji tretiraju materiju ograničavanja ustavnog prava na mirno uživanje imovine, konsultirao i odluke ovog

Suda kako bi ustanovio da li su principi koje zagovara Ustavni sud BiH po pitanju oduzimanja imovine pribavljene krivičnim djelom u dovoljnoj mjeri ugrađeni u odredbe ponuđenog prijedloga Zakona i da li koreliraju sa iznesenim zahtjevom. Posebno je važna odluka Ustavnog suda BiH broj AP-3388/06 od 17.03.2009. godine koja ujedno predstavlja vodeći stav Ustavnog suda BiH u oblasti apelacija zbog kršenja ustavnog prava na mirno uživanje imovine. Prema vodećem stavu, da bi miješanje države u pravo na imovinu bilo opravdano, ono mora: (a) biti predviđeno zakonom, (b) imati legitiman cilj od javnog ili općeg interesa, i (c) biti u skladu sa principom proporcionalnosti. Osim ove odluke Ustavnog suda BiH, konsultirani su i drugi predmeti (AP-3147/07, AP-1394/07, AP-2680/11) koji se zasnivaju na vodećem stavu Ustavnog suda BiH. Predlagač podsjeća da na osnovu odredbe iz člana II.2. Ustava Bosne i Hercegovine prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima. U tom smislu, valja podsjetiti da je **Prvim protokolom** od 20. marta 1952. godine (CETS 005), donesenim uz ovu konvenciju, zaštićeno pravo na slobodno (mirno) uživanje imovine. Njegovim odredbama je predviđeno da svako pravno ili fizičko lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine osim kada je to u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava (član 1., stav 1). S druge strane, Prvi protokol previđa da ova odredba ne umanjuje pravo države da donosi takve zakone koji su, u skladu sa općim interesom, nužni za uspostavljanje nadzora nad upotrebom imovine ili radi osiguranja naplate poreza ili drugih doprinosa ili kazni (član 1., stav 2). Pitanje „nadziranja“ tiče se ograničavanja prava na imovinu, koje je blaže nego „lišavanje imovine“ u smislu stava 1 ovog člana. Ono se, između ostalog, odnosi na nadzor koji obuhvata ispitivanje načina sticanja imovine za koju postoji sumnja da je pribavljena na nezakonit način. U odnosu na odredbe Prvog protokola značajno je istaći kako predloženi Zakon, uvažavajući principe zakonitosti, javnog ili općeg interesa i proporcionalnosti, sadrži legitimne mjere kojima se u općem interesu (osiguranje vladavine prava i jednakosti, onemogućavanje uživanja u „rezultatima“ počinjenih krivičnih djela) nastoji uspostaviti transparentan mehanizam utvrđivanja i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, čime su ispoštovani potrebni standardi zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda iz Konvencije i samog Protokola I.

Slijedom iznesenog, predlagač je stava da su principi ustanovljeni praksom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, a koji su istovjetni praksi Evropskog suda za ljudska prava, u potpunosti zadovoljeni kroz odredbe predloženog Zakona. Materija oduzimanja nezakonito stečene imovine se na ovaj način uređuje zakonskim propisom na jedinstven i sveobuhvatan način, ciljevi donošenja Zakona su od javnog interesa, i zasnovani su na najvišem pravnom načelu da niko ne može zadržati nezakonito stečenu imovinu (čime se ostvaruje retributivna ali i generalno-preventivna svrha donošenja Zakona), a sudovi mogu svojim odlukama oduzeti isključivo onu imovinu za koju se dokaže da je stečena na nezakonit način čime je ispoštovan princip proporcionalnosti. Čak i u slučajevima postojanja tzv. „negativnih procesnih pretpostavki“, kada se postupak za oduzimanje, u izuzetnim slučajevima, može voditi u slučajevima smrti ili bjekstva osumnjičeoog, odnosno, optuženog zadovoljen je princip proporcionalnosti jer preovladava kriterij dokaza da je imovina stečena kao posljedica vršenja krivičnih djela. To je u skladu sa vodećim stavom Ustavnog suda BiH koji princip proporcionalnosti ispituje na način da se utvrdi da li je „*od apelanta oduzeta samo ona imovina za koju su sudovi utvrdili da je stečena izvršenim krivičnim djelom*“ (tač. 46). Uz to, u zakon su ugrađeni najviši principi međunarodnog prava u ovoj oblasti što je također značajno istaći u smislu Protokola broj I. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

13.) Uvažena poslanica Marija Antić u odnosu na član **23., stav 1**, predlaže „*da se definira način obračuna nastalih šteta radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili posebnim aktom definirati način izračuna nastalih šteta radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom*“. Predlagač je stava da je Zakonom potrebno osigurati efikasne mehanizme nadoknade eventualnih šteta koje mogu nastati usljed odluka Suda o određivanju mjera osiguranja prema ovom zakonu. Naknada šteta se ostvaruje putem parničnog postupka, s tim da je Zakon usklađen sa odredbama državnog Zakona o postupku medijacije („Službeni glasnik BiH“, broj 37/04), što se vidi iz odredbe člana 23., stav 3 Zakona. Pitanje utvrđivanja visina nastalih šteta je stvar slobodne ocjene i procjene Suda pred kojim se vodi taj postupak. Iz navedenih razloga se ovaj prijedlog ne može uvažiti.

U odnosu na član **26., stav 2** iznosi prijedlog da umjesto riječi „Sarajevu“ bude „Mostaru“. Uvažavajući činjenicu da su poslovi koje obavlja Agencija vrlo složeni i

specifični, te da područje Sarajeva mjesno pokrivaju Općinski sud u Sarajevu i Kantonalni sud u Sarajevu, kao dvije pravosudne institucije sa najvećim obimom predmeta u radu, važno je da Agencija fizički bude na ovom prostoru radi smanjenja troškova upravljanja privremeno oduzetom i oduzetom imovinom koji mogu biti znatno visoki. Osim toga, predlagač je stava kako je na prostoru Sarajeva znatno lakše riješiti pitanje potrebnih infrastrukturnih pretpostavki za rad Agencije (smještajni prostori, skladišta, depoi, i druga infrastruktura). Osim toga, u Sarajevu se nalaze sjedišta drugih institucija sa kojima Agencija treba blisko sarađivati u svom radu (Registar vrijednosnih papira, Finansijska policija, Poreska uprava, Komisija za vrijednosne papire, Federalno ministarstvo pravde i dr.), posebno u slučaju izvršenja odluka Suda o mjerama osiguranja i privremenog oduzimanja imovine u kojim predmetima brzina postupanja ima odlučujući značaj. Iz navedenih razloga ovaj prijedlog nije mogao biti uvažen ali ostaje zakonska mogućnost da se u drugim kantonima uspostave organizacione jedinice Agencije ako za tim bude potrebe.

14.) Uvažena poslanica Amela Mešić je u odnosu na član **26., stav 3** iznijela prijedlog da se na kraju rečenice doda nastavak „*sve dok se ne stvore pretpostavke da se Agencija može samostalno finansirati*“. Stav predlagača je da je predložena izmjena nepotrebna jer konceptualno nije predviđeno da se Agencija bilo kada samostalno finansira jer bi time bila jedinstveni primjer da se neki organ u sistemu uprave u Federaciji BiH samostalno finansira.

15.) Uvaženi poslanik Safet Kešo je u pogledu odredbe iz člana **27., stav 2** iznio prijedlog da se dodaju riječi „*uz saglasnost Parlamenta*“. Naime, u skladu sa članom 2.1.5.(i) Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj. 12/03 i 34/03) Vladine agencije spadaju u regulirane organe i kao takve podliježu primjeni ovog zakona.

Radi preciziranja pravnog statusa i određenja položaja Agencije u sistemu uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine u članu 27. je dodato da je Agencija samostalna federalna upravna organizacija. Pravni osnov za ovu izmjenu se nalazi u članu 40. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj. 35/05). Prema članu 61. ovog zakona, direktor samostalne federalne upravne organizacije je odgovoran isključivo Vladi Federacije BiH. Na kraju, članom 64. ovog zakona je propisano da direktora samostalne

federalne upravne organizacije postavlja Vlada Federacije BiH. Osim toga, Zakonom o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj. 29/03, 23/04, 39/05, 54/04, 67/05, 08/06, 04/12) u članu 7. je propisano da rukovodilac samostalne ustanove odgovara Vladi Federacije BiH. Slijedom iznesenog, predlagač je stava da ovaj prijedlog ne može biti prihvaćen iz razloga što imenovanje direktora agencija spada u isključivu nadležnost Vlade Federacije BiH.

Što se tiče prijedloga da se u članu **27., stav 4.** doda riječ „uzastopno“ predlagač je stava da se ovaj prijedlog može prihvatiti iz razloga što bi ranije ponuđeno rješenje moglo u sebi sadržavati elemente diskriminacije.

16.) Uvažena poslanica Amela Mešić je u odnosu na član **27., stav 5** iznijela prijedlog da se riječ „*pet*“ zamijeni sa „*četiri*“ u pogledu mogućnosti trajanja mandata direktora Agencije. Predlagač je stava da je ovaj prijedlog moguće uvažiti iz razloga što se njima ujednačava status rukovodećih državnih službenika u upravi Federacije BiH.

17.) Uvaženi poslanik Šemsudin Dedić je u pogledu člana **28.** iznio prijedlog da se „*pitanje plaća za direktora i zaposlenike Agencije reguliše ustvari ugradi u Zakon o plaćama izabranih i imenovanih dužnosnika u Federaciji BiH*“. Ova odredba je temeljito redivirana tako da se na radnopravni status uposlenih u Agenciji primjenjuju odredbe Zakonâ o državnoj službi i namještenicima iz razloga što se radi o rukovodećim i državnim službenicima, odnosno, namještenicima a nikako o izabranim ili imenovanim dužnosnicima.

U odnosu na član **30., stav 3** predlaže da se riječi „*dva puta uzastopno*“ brišu te da se smjena direktora Agencije može izvršiti ukoliko Vlada Federacije BiH ne usvoji izvještaj o radu Agencije. Ovaj prijedlog je prihvaćen i predmetna odredba je izmijenjena kako je predloženo jer se na taj način uvažavaju načela savjesnog i odgovornog rada rukovodilaca federalnih ustanova.

18.) Uvaženi poslanik Safet Kešo u odnosu na član **31., stav 1, tačka b)** ukazao na problem mogućih različitih tumačenja i referirao se na odredbu iz člana **32. stav1, tačka f)** Zakona. Predlagač je stava da ranije ponuđeno rješenje zaista može izazvati probleme u tumačenjima te je ovu odredbu revidirao na način da je Agencija zadržala potrebnu stratešku nadležnost ali sa jasno preciziranim ovlastima provođenja

strateških analiza u oblasti oduzimanja nezakonito stečene imovine. Upravo je namjera predlagača da kroz propisivanje nadležnosti Agencije u domenu strateških analiza olakša institucijama za sprovođenje zakona i pravosuđu da uoči trendove, indikatore i načine na koje se imovina može nezakonito steći, koristiti, i raspolagati sa takvom imovinom. Predlagač je stava da je jedno ovakvo zakonsko rješenje potrebno uzmu li se u obzir složenost ustavnopravnog sistema u Federaciji BiH u domenu nadležnosti inspekcijskih, poreznih, policijskih i drugih institucija za sprovođenje zakona, ali i pravosudnih institucija koje moraju imati stratešku podršku koju može pružiti jedna ovakva institucija kao što je Agencija. Na taj način bi se poboljšala i koordinacija rada između tih institucija.

Da bi se otklonile sve eventualne dileme u pogledu stvarnih motiva predlaganja jedne ovakve odredbe predlagač je stava da se u članu 32., doda stav 2, kojim će se jasno propisati da Agencija nema operativne nadležnosti u području finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi.

Važno je spomenuti kako je ova vrsta nadležnosti Agencije na tragu standarda koje predviđaju pojedini izvori *Acquis*-a Evropske unije. To se posebno misli na standarde koji se odnose na uspostavu tzv. ARO (eng. *Asset Recovery Office*) tijela u državama članicama EU koji, između ostalog, trebaju biti nadležni za razmjenu najboljih praksi koje se tiču načina unapređenja efikasnosti država članica EU u otkrivanju i identificiranju nezakonito stečene imovine. To upravo referira na poslove prikupljanja, obrade i analize informacija i podataka o trendovima u otkrivanju i identifikaciji nezakonito stečene imovine. Ovdje se posebno odnosi na Okvirne odluke Vijeća EU: 2007/845/JHA, 2006/960/JHA, 2006/783/JHA, 2005/212/JHA, 2003/577/JHA i 2001/500/JHA.

U pogledu odredbe iz člana **32., stav 1, tačka i)** (*nadležnost Agencije da daje obavezujuća mišljenja i preporuke...*) iznosi primjedbu kako se radi o spornoj odredbi. Predlagač je stava kako je ova primjedba opravdana u smislu strateške uloge Agencije i ranija tačka i) je u potpunosti brisana.

20.) Uvaženi poslanik Mirvad Kurić u pogledu člana **32., stav ., tačka m)** (*samostalno ili u saradnji...*) iznosi primjedbu kako ne bi trebalo omogućiti da Agencija samostalno vrši obuku nosilaca pravosudnih funkcija. Predlagač je stava kako je važno omogućiti da uposlenici Agencije, sa stanovišta njene strateške uloge, mogu učestvovati u realizaciji stručnih edukacija jer se radi o vrlo specifičnoj i

složenoj oblasti provođenja zakona, ali uz poštivanje nadležnosti drugih institucija (posebno policijskih akademija, centara za edukaciju sudija i tužilaca, univerzitetskih ustanova, instituta i dr), te prihvata ovu primjedbu tako da je riječ „samostalno“ brisana te dodane riječi „i policijskih“ jer je ova kategorija službenika greškom bila izostavljena iz teksta Prednacrtu zakona.

21.) Uvažena poslanica Marija Antić u odnosu na član **34., stav 2** predlaže da se definiraju kriteriji po kojima će se određivati procijenjena vrijednost imovine. Predlagač je stava da je ovaj prijedlog opravdan te je ova odredba proširena kako je sugerisano.

22.) Uvažena poslanica Amela Mešić u odnosu na član **35., stav 3** postavlja pitanje zašto je propisano da se na postupke prodaje i najma ne primjenjuju odredbe zakona o javnim nabavkama? Odgovor na ovo pitanje se nalazi u činjenici kako predmet i cilj ovih poslova nisu nabavka određenih roba i usluga za potrebe funkcioniranja organa, odnosno, Agencije, već se radi o javnim nadmetanjima/licitacijama koja imaju za cilj da se u javnom interesu postigne najbolja cijena za imovinu kojom se upravlja. Hitnost postupka je dodatni argument jer je cjelokupan postupak oduzimanja nezakonito stečene imovine obilježen potrebom za blagovremenim i efikasnim postupanjem kako bi se sačuvala vrijednost imovine koja je predmetom postupanja. U odnosu na član **36., stav 3** predlaže da umjesto riječi „Agenciji“ stoji „Budžetu“. Predlagač je stava da ova odredba ima uporište u članu **26., stav 3** Zakona, da se ne radi o nekim značajnim sredstvima od kamate koja bi mogla odlučno uticati na obim finansiranja Agencije, tako da se ovaj prijedlog ne može prihvatiti.

23.) Uvaženi poslanik Nasir Beganović je u odnosu na član **38.** iznio primjedbu zašto bi Agenciji pripalo 40% iznosa sredstava od trajno oduzete imovinske koristi i smatra da ovakvo rješenje nije potrebno?! Predlagač je bio stava da je ovakva odredba trebala omogućiti Agenciji da ima dovoljna finansijska sredstva za svoje finansiranje jer upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom često zna prouzročiti značajne troškove. Iskustva sa primjenom sličnih *lex specialis* propisa u drugim zakonodavstvima su pokazala da su troškovi upravljanja oduzetom imovinom nepredvidivi, i da ih je teško planirati prije početka budžetske godine jer se ne može unaprijed znati koliko broj odluka o oduzimanju će sudovi donijeti u toku godine, o

kakvoj vrsti imovine će se raditi, koliko će trajati postupci do konačne odluke, u kojem vremenskom periodu i za koju vrijednost se trajno oduzeta imovina može prodati i sl. Međutim, uzimajući u obzir da se značajan broj poslanika izjasnio protiv takvog rješenja, predlagač je stava da se ono napusti i da se predvidi odredba prema kojoj cjelokupan iznos trajno oduzete imovine pripada Budžetu Federacije BiH iz kojeg se finansira i Agencija.

24.) Uvaženi poslanik Šemsudin Dedić je u pogledu člana **42., stav 2** iznio prijedlog da se na kraju rečenice doda „uz saglasnost Vlade“. Pravni osnov za ovu izmjenu se nalazi u članu 52. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj. 35/05). Predlagač je stava kako je ovaj prijedlog opravdan pa je ova odredba na taj način i proširena.

Dana 17.05.2012. godine na nastavku redovne sjednice Doma naroda Parlamenta Federacije BiH raspravljano je o Nacrtu zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije BiH. Radi racionalizacije prostora odgovori na pojedine primjedbe koje su već obrazložene u prethodnom odjeljku a tiču se rasprave u Predstavničkom domu će biti dati kratkim referiranjem na brojčanu oznaku primjedbe. Tokom iznošenja svojih stavova delegati su se posebno osvrnuli na predložena zakonska rješenja, a radi sistematičnosti i preglednosti izlaganja pojedinačne primjedbe delegata i odgovori na njih će biti prezentirani hronološki prema redosljedu članova unutar zakona:

25.) Uvaženi delegat Hanka Vajzović je sugerisala da naziv Zakona možda ne odgovara kontekstu u smislu da je jezički ispravnije reći da se na kraju oduzima imovina a ne imovinska korist kada dođe do trenutka kada se donese odluka o oduzimanju. Predlagač je stava da je ova primjedba opravdana, jer konceptualno gledajući sa stanovišta pojedinih aspekata značenja pojmova imovinska korist i imovina i njihovog pravnog tumačenja, neosporno je da počinitelj krivičnog djela ili prekršaja može ostvariti imovinsku korist. Jednom kad je takva korist ostvarena, kada je došla u posjed počinioca ona postaje imovina kojom on raspolaže. Zato je i revidiranje ovih osnovnih pojmova išlo u pravcu da se kaže kako imovinska korist predstavlja svako povećanje ili sprečavanje smanjenja imovine koja potiče od

krivičnog djela. S druge strane, imovina je definirana na način da se pokuša na što precizniji način odrediti šta sve može biti obuhvaćeno tim pojmom, u kojem objektivnom značenju se stvari i prava mogu pojaviti kao imovina stečena na nezakonit način. Kada se donese odluka o oduzimanju, imovina je predmet takvog postupanja i država upravlja imovinom a ne imovinskom koristi što je sa stanovišta pragmatike također efikasnije jezičko rješenje. Na kraju, treba istaći da odrednica „nezakonito stečene“ obuhvata imovinu koja je stečena kako vršenjem krivičnih djela tako i prekršaja kao zakonom zabranjenih ali i kažnjivih radnji iz kojih je proistekla takva imovina. Slijedom navedenih razloga, predlagač je stava da se ova primjedba uvaži, te da naslov Zakona treba glasiti „Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine Federacije Bosne i Hercegovine“.

26.) Uvaženi delegat Josip Perić je u pogledu člana **2., stav 2**, predložio da je kroz javnu raspravu treba vidjeti kakav je tu odnos županije i općine? Predlagač podsjeća kako se Zakon donosi kao federalni propis, koji se naslanja na KZ FBiH i ZKP kao systemske zakone čije donošenje je u nadležnosti Federacije BiH. U javnoj raspravi nisu pristigle bilo kakve primjedbe koje se odnose na ovu odredbu. Osim toga, Zakonom se osniva Agencija kao samostalna federalna ustanova koja će svoje poslove obavljati u smislu da bude servis općinskim, kantonalnim i pravosudnim institucijama i agencijama za sprovođenje zakona u cijeloj Federaciji BiH, što će ovim institucijama znatno olakšati njihovo funkcioniranje. Finansiranje Agencije će se isključivo vršiti iz federalnog Budžeta čime će se uspostaviti ravnoteža u smislu interesa Federacije BiH s jedne, te kantona i općina sa druge strane.

27.) Uvaženi delegat Elvira Abdić-Jelenović se osvrnula na odredbu iz člana **5.** Zakona. O ovom pitanju je već data argumentacija pod oznakama 6) i 7) ranije iznesenih primjedbi.

28.) Uvaženi delegat Josip Perić je predložio da se u pogledu člana **11.** rokovi zastare ukinu jer u protivnom neće biti koristi od primjene Zakona. Predlagač je stava da ova primjedba treba biti tretirana u kontekstu usaglašenosti Zakona sa sistemskim propisima, i ujedno je usmjerena u pravcu poštivanja načela pravne sigurnosti građana. Iako je primjedba sa stanovišta općeg interesa opravdana ipak je ovakvim

zakonskim rješavanjem napravljen kompromis koji će omogućiti efikasno postupanje nadležnih institucija koje će provoditi Zakon.

29.) Uvaženi delegat Zoran Jovanović je u odnosu pitanje rokova za određivanje mjera osiguranja iz člana **18., stav 4** Zakona. Predlagač je nakon širih konsultacija sa predstavnicima pravosuđa u cijeloj Bosni i Hercegovini dobio vrlo važne smjernice kako se radi o vrlo važnom pitanju od kojeg zavisi efikasno provođenje jednog ovakvog propisa. Iz tih razloga je stava da se u okviru ove odredbe treba propisati instruktivni rok od sedam radnih dana unutar kojih su sudovi dužni donijeti odluku po zahtjevu tužioca za određivanje mjera osiguranja.

30.) Uvaženi delegat Elvira Abdić-Jelenović se u odnosu na član **21.** koji uređuje rokove trajanja i ukidanja mjera osiguranja izjasnila kako smatra da je „*skeptična u pogledu dobrog ishoda u primjeni*“. Predlagač podsjeća kako su shodno ovoj odredbi propisani precizni rokovi trajanja mjera osiguranja, kako se shodno načelu postizanja istog cilja blažom mjerom mjere osiguranja mogu zamijeniti blažom mjerom ili jemstvom, što je u skladu sa općim principom proporcionalnosti na kojem, između ostalih, počiva ovaj zakon.

31.) Uvaženi delegat Josip Perić predlaže da se umjesto Agencije poslovi upravljanja oduzetom imovinom prepuste Federalnom ministarstvu pravde unutar kojeg postoji odjeljenje za izvršenje krivičnih sankcija. Predlagač podsjeća na primjedbu broj 6), te još jednom ukazuje da oduzimanje imovinske koristi nije krivična sankcija, mjera sigurnosti niti pravna posljedica osude. Iz tih razloga, a uvažavajući najbolje prakse drugih država koje imaju institucije za upravljanje oduzetom imovinom, predlagač je stava da se ovaj prijedlog ne može uvažiti. U odnosu na primjedbu i prijedlog vezane za član **38.** predlagač podsjeća da na primjedbu broj 23) tako da je ovaj prijedlog ranije već prihvaćen.

V. PRIMJEDBE I SUGESTIJE DATE TOKOM JAVNE RASPRAVE

Dopisom od dana 11.01.2013. godine od strane voditelja IPA 2010. projekta „*EU Support to Law Enforcement*“- Komponenta IV. (Oduzimanje nezakonito stečene imovine), predlagaču je dostavljen izvještaj o pregledu, evaluaciji i ocjeni pojedinih

odredbi Nacrta zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije Bosne i Hercegovine sa namjerom da se iznesene preporuke razmotre u okviru javne rasprave.

32.) U odnosu na član **3.**, **stav 2**, se iznosi primjedba da bi ova odredba mogla biti problematična te se predlaže njeno brisanje. Ujedno se predlaže da se razmotri mogućnost primjene zakona na oduzimanje sredstava korištenih za finansiranje terorističkih aktivnosti iz člana 202. KZ FBiH jer je Bosna i Hercegovina članica Međunarodne konvencije o suzbijanju finansiranja terorizma. U okviru primjedbe broj 3.) ova odredba je već dijelom obrazložena, tako da su predloženim rješenjem iz člana 2. Prijedloga zakona uvažena iznesena primjedba i prijedlog (za krivično djelo iz člana 202. KZ FBiH je propisana kazna zatvora od jedne do deset godina).

33.) U odnosu na član **5.** je izneseno kako se radi o važnom EU standardu koji se zasniva na standardu „odsustva krivične presude“. U tom smislu se predlaže da se u članu 5., stav 3 formulacija „odsutnost osumnjičenog ili optuženog“ zamijeni sa „bjekstvo osumnjičenog ili optuženog“. Predlagač je stava kako je ova primjedba opravdana sa stanovišta kako je postupak po članu 5. Zakona izuzetak od pravila da se imovina oduzima nakon donesene presude u krivičnom postupku te da procesne situacije u tom slučaju trebaju biti ograničene na mali broj okolnosti usljed kojih se ne može voditi krivični postupak. Te okolnosti su smrt, te bjekstvo osumnjičenog ili optuženog što je mnogo uži pojam od odustnosti. Isto tako, ovaj pojam je sadržan u članu 146., stav 1, tačka a). ZKP FBiH gdje se opasnost od bjekstva osobe spominje kao jedna od okolnosti za određivanje pritvora. Slijedom iznesenog ovaj prijedlog je prihvaćen.

34.) U odnosu na članove **6.** i **7.** koji uređuju finansijsku istragu se ističe kako niz međunarodnih izvora predviđa primjenu zakonskih mehanizama, uključujući i posebne istražne radnje kako bi se olakšalo prikupljanje dokaza o krivičnim djelima i imovinskoj koristi koja je predmet oduzimanja (Krivičnopravna konvencija Vijeća Evrope protiv korupcije, član 23., stav 1, Konvencija Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom, član 4, stav 2 i dr.). Predlaže se revidiranje odredbe iz člana 7., stav 3 kako bi se produžili rokovi za provođenje finansijske istrage. Naprije treba reći da je predlaganjem obima

primjene Zakona na imovinsku korist pribavljenju krivičnim djelima propisanim KZ FBiH za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna omogućena primjena posebnih istražnih radnji u otkrivanju i dokazivanju postojanja takve koristi. To se neposredno može vidjeti iz odredbe člana 131. ZKP FBiH koja propisuje za koja krivična djela se mogu odrediti posebne istražne radnje. Obim primjene Zakona je u potpunosti usaglašen za ovom odredbom ZKP FBiH čime su ispunjene pretpostavke za primjenu posebnih istražnih radnji u postupcima za otkrivanje i dokazivanje imovinske koristi kako to nalažu međunarodni standardi. Što se tiče prijedloga da se produže rokovi trajanja finansijske istrage ovo pitanje je već tretirano u okviru primjedbe broj 8).

35.) U pogledu člana **25., stav 1** se predlaže da se riječ „tužioca“ zamijeni sa „Federalnog pravobranilaštva“ jer je u odredbi iz člana 2., stav 2 kao i člana 9 i člana 10. Zakona predviđeno da oduzeta imovina postaje vlasništvo Federacije BiH. Predlagač je stava da je ovaj prijedlog opravdan tako da je u članu 25., stav . predloženo da se izvršenje sudskih odluka o oduzimanju poduzima na osnovu prijedloga Federalnog pravobranilaštva Federacije BiH. Na osnovu Zakona o Federalnom pravobranilaštvu Federacije BiH (“Službene novine Federacije BiH”, broj 02/95, 12/98, 18/00 i 61/06) ono se stara o pravnoj zaštiti imovine i imovinskih prava Federacije BiH tako da je stavljanje u nadležnost poslova izvršenja sudskih odluka o oduzimanju imovine ovom organu stvar usklađivanja njegovih odredbi sa drugim zakonskim propisima.

Dopisom br, A-13/13 od dana 11.02.2013. godine od strane Federalnog tužilaštva Federacije Bosne i Hercegovine dostavljeno je pismeno mišljenje na Nacrt zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije Bosne i Hercegovine sa iznesenim primjedbama i sigestijama.

36.) U pogledu općih naznaka o Nacrtu zakona iznesen je stav kako je sa stanovišta pravne sigurnosti i jednakosti svih pred zakonom od izuzetne važnosti da se zakonska regulativa oduzimanja imovinske koristi koja postoji ili je u fazi donošenja u sva četiri pravna sistema u Bosni i Hercegovini harmonizira. U odnosu na ovaj stav, predlagač podsjeća kako trenutno u Republici Srpskoj postoji *lex specialis* u vidu Zakona o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela (“Službeni glasnik

RS“, broj 12/10), dok je na nivou Bosne i Hercegovine bio u proceduri Nacrt zakona kojim bi se uredila isključivo materija upravljanja oduzetom imovinom. Što se tiče Brčko Distrikta BiH također je postojala inicijativa da se donese jedan ovakav zakon. U tom smislu je tokom izrade prijedloga ovog zakona bilo teško ispitati stepen harmonizacije iz razloga što: a) spomenuti zakonodavni projekti nisu u istoj fazi usvajanja (radi se o inicijativama, nacrtima i prijedlozima u zavisnosti o kojem zakonodavstvu u BiH se radi), b) ovi zakonodavni projekti ne predviđaju uređenje materije oduzimanja u istom obimu (na nivou BiH je to isključivo upravljanje oduzetom imovinom, u drugim zakonodavstvima se uređuje postupak oduzimanja, dok u trećem slučaju zakon obuhvata postupak, ali i policijsko postupanje u smislu otkrivanja nezakonito stečene imovine). Predlagač je stava da se ova inicijativa treba podržati i u kasnijem nastavku obrazloženja će se dati precizan osvrt na dokument pod nazivom „*Pravni okvir usaglašavanja oduzimanja nezakonito stečene imovine u zakonodavstvima u Bosni i Hercegovini*” koji je nastao u okviru već spomenutog IPA 2010. projekta „*EU Support to Law Enforcement*“- Komponenta IV. (Oduzimanje nezakonito stečene imovine).

37.) U pogledu stava da se odredbe Zakona moraju usaglasiti sa sistemskim propisima, posebno onim iz krivične oblasti, predlagač je stava da je kroz cijelo obrazloženje pojedinih primjedbi prezentiran osvrt na usaglašenost odredbi prijedloga Zakona sa većim brojem sistemskih propisa, posebno KZ FBiH i ZKP FBiH.

38.) U odnosu na primjedbu na član 1., **stav 1**, koja ide u pravcu dileme da li se na ovaj način derogiraju odredbe ZKP FBiH, posebno član 1. ZKP FBiH, predlagač podsjeća kako se radi o pitanju zakonodavne odluke da li će se materija oduzimanja imovinske koristi urediti posebnim (*lex specialis*) zakonom ili će se izvršiti izmjene i dopune većeg broja zakona koji u svojim odredbama uređuju materiju oduzimanja? Predlagač podsjeća na zaključke oba doma Parlamenta Federacije BiH kojima je podržan nacrt ovog zakona kao osnova za izradu prijedloga, te ukazuje na činjenicu kako je zbog razloga sveobuhvatnosti, preciznosti i efikasnosti veći broj država u regionu i šire donio upravo *lex specialis* zakone o oduzimanju nezakonito stečene imovine. Ova primjedba je dijelom u kontradikciji sa ranijim stavom da je potrebno izvršiti harmonizaciju zakona sa ostala tri pravna sistema u BiH u kojima postoje ili su

u toku postupci za donošenje *lex specialis* zakona u ovoj oblasti. Ipak, predlagač podsjeća kako je na osnovu člana 1., stav 5 Zakona predviđeno da se odredbe drugih zakona kojima se uređuje otkrivanje, oduzimanje i upravljanje oduzetom imovinom primjenjuju samo ako ovim zakonom nije drugačije propisano. Radi se o pitanju *ratione legis* koje određuje područje primjene ovog i drugih zakona koji uređuju materiju oduzimanja. Dakle, ti drugi zakoni se i dalje primjenjuju, ali je u slučaju kolizije između tih zakona i ovog zakona on primaran u primjeni. Dakle, ovim zakonom nije predviđeno nikakvo stavljanje van snage odredbi drugih zakona, nego je uređen poredak u primjeni različitih zakonâ u postupcima za oduzimanje. Derogacija bi postojala u slučajevima ako bi se, na primjer, u završnim odredbama ovog zakona propisalo koje odredbe kojih zakona se stavljaju van snage sa početkom njegove primjene što ovdje to nije slučaj. Jedan od ciljeva zakona da je da postojeće odredbe iz drugih zakona koje uređuju materiju oduzimanja preciziraju, prošire i učine djelotvornijim u primjeni. Tipičan primjer tome su odredbe iz članova od 17. do 24. Zakona, kojima se odredba iz člana 416. ZKP (koja se sastoji u jednoj rečenici) razrađuje, precizira i time čini primjenjivom u praksi kako bi cjelokupni postupak za oduzimanje bio što efikasniji. Na ovaj način se odražava suština donošenja *lex specialis* propisa, njegove odredbe se primjenjuju ako je neko pitanje uređeno u ovom zakonu, dok se drugi zakoni i dalje primjenjuju u slučajevima kada o tome nema posebnog propisa u ovom zakonu. Niz je drugih primjera gdje se odredbe iz članova 413. do 420. ZKP FBiH i dalje primjenjuju jer se pojedina pitanja koja su uređena tim članovima ne spominju u Zakonu.

39.) U pogledu primjedbe na član 3. Zakona gdje je ranije stajala riječ „posebno“ i kao takva bila predmetom osporavanja, predlagač podsjeća da je u okviru obrazloženjâ na primjedbe br. 3) i 34) ukazano iz kojih razloga se obim primjene Zakona u potpunosti revidirao nakon okončanja javne rasprave.

40.) U odnosu na primjedbu koja se tiče usaglašenosti odredbe iz člana 3. Zakona sa odredbom iz člana 114a. KZ FBiH (koja uređuje tzv. „prošireno oduzimanje“), i stavom kako se na ovaj način proširuje obim primjene odredbi o tzv. „proširenom oduzimanju“ na krivična djela koja nisu obuhvaćena članom 114a. KZ FBiH predlagač je stava kako je ova primjedba tačna u svom sadržaju. Naime, trenutno se odredbom iz člana 114a. KZ FBiH prošireno oduzimanje može odrediti za imovinsku

korist koja je pribavljena krivičnim djelima iz Glave XXII (krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti pravnog prometa) Glave XXIX (krivična djela protiv pravosuđa) i Glave XXXI (krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti) KZ FBiH. Predlagač je stava da odredbe Zakona trebaju omogućiti oduzimanje imovinske koristi u postupcima tzv. „proširenog oduzimanja“ koje je relevantni međunarodni standard. U tom pogledu postoje odredbe Acquis-a Evropske unije koje se odnose na obim primjene postupaka „proširenog“ oduzimanja u kojima je, između ostalog, određen i obim primjene tih odredbi na postupke za pojedina krivična djela. U tom smislu, posebno je značajna Okvirna odluka Vijeća EU o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine stečenih krivičnim djelom 2005/212/JHA koja u članovima 2. i 3. predviđa alternativne kriterije za određivanje obima primjene mjera o „proširenom oduzimanju“. Ti kriteriji su određeni kao najmanje jedna godina zatvora propisana za krivična djela za koja se u postupku oduzimanja mogu primjeniti odredbe o „proširenom oduzimanju“ ili katalog krivičnih djela sadržanih u ovoj odluci (npr. organizirani kriminal, krivotvorenje novca Euro, pranje novca, trgovina ljudima, krijumčarenje osoba, dječja pornografija, nezakonita proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, terorizam i dr.). U oba slučaja, bez obzira koji kriterij da se primjeni, spomenute odredbe o „proširenom oduzimanju“ iz spomenute Okvirne odluke po svom obimu primjene izlaze izvan opsega primjene po trenutno važećem članu 114a. KZ FBiH. Stav predlagača je da se ponuđenim prijedlogom obima primjene Zakona iz člana 3., te propisivanjem mogućnosti primjene instituta „proširenog oduzimanja“ iz člana 8., stav 4 nudi kompromisno rješenje između standarda EU u ovoj oblasti i trenutnih rješenja ovog pitanja u KZ FBiH.

41.) U odnosu na primjedbe vezane za član 5., u vezi sa članom 10. Zakona, a koje *de facto* obuhvataju materiju oduzimanja imovinske koristi u odsustvu krivične presude, predlagač je stava da je to pitanje već dovoljno obrazloženo u okviru primjedbi br. 6.) i 7.) tako da se radi racionalizacije ova pojašnjenja neće ponavljati već će se dati kratki odgovori na postavljena pitanja:

a) oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u izuzetnim slučajevima povezanim sa postojanjem tzv. „negativnih procesnih pretpostavki“ nije suđenje u kojem se izriču krivične sankcije, niti je suđenje u odsutnosti nego se radi o implementaciji važnog međunarodnog standarda u domaće zakonodavstvo;

b) termin „odsustvo“ osumnjičenog ili optuženog je zamijenjen sa terminom „bjekstvo“ jer je takvo rješenje zasnovano na terminologiji ZKP FBiH i svakako preciznije u svom određenju;

c) termin „glavno ročište“ se uvodi u Zakon na osnovu člana 248a. ZKP FBiH koji propisuje uslove za održavanje predraspravnog ročišta pa je usljed složenosti materije oduzimanja imovinske koristi bez postojanja krivične presude odlučeno da se iskoristi ova procesna mogućnost i predvidi mogućnost zakazivanja predraspravnog ročišta u člana 10., stav 1 Zakona, nakon kojeg bi, po analogiji stvari, trebalo slijediti glavno ročište radi donošenja odluke o oduzimanju imovinske koristi u slučajevima kada, usljed nemogućnosti vođenja krivičnog postupka zbog smrti, bjekstva ili drugih okolnosti, nije donesena krivična presuda.

d) presuda iz člana 10., stav 2, tačka a) u tom smislu postaje posebna sudska odluka na osnovu koje je izvršeno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u okviru posebnog postupka za oduzimanje, koji se vodi u slučajevima kada nije donesena krivična presuda. Napomene radi, u članu 177. ZKP FBiH su propisane tri vrste odluka u krivičnom postupku: presude, rješenja i naredbe. Presudu može donijeti isključivo Sud, a rješenje i naredbu i drugi organi koji učestvuju u postupku. S obzirom da je oduzimanje imovinske koristi mjera *sui generis* kojom se zahvaća u ustavno pravo na mirno uživanje imovine, a zbog značaja takvog zahvata, ova odluka se jedino može donijeti u formi presude a nikako nekog drugog procesnog akta.

42.) U odnosu na član 15. je predloženo da se odredba precizira u smislu da li se ona odnosi na član 5. Zakona. Predlagač je stava kako se radi o normi koja *ratione temporis* precizira njegovu primjenu u odnosu na krivični postupak. Istovremeno, smatra da je u okviru člana 10., stav 1, alineja dovoljno jasno predviđeno da će se „... postupak za oduzimanje te koristi po ovom zakonu...“, dakle radi se o odredbi koja ukazuje na situacije kada nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje krivičnog postupka ili onoga što se često naziva prethodni krivični postupak, ali postoje pretpostavke za vođenje postupka po ovom zakonu ili su se u međuvremenu one ostvarile. U tom smislu preciziranje kakvo je dato „...po ovom zakonu...“ je sasvim dovoljno da se može ukazati da se radi o prijedlogu za odobrenje nastavka postupka iz čl. 5. i 10. Zakona, čija je svrha utvrđivanje činjenica da je krivičnim djelom pribavljena imovinska korist te na koncu oduzimanje takve koristi. Na taj način je

članom 5., stav 4 Zakona precizirano da će Sud svojim rješenjem, a nakon podnešenog prijedloga tužioca, donijeti odluku o dopustivosti vođenja posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

43.) U odnosu na član **25.** i prijedlog da se riječ „tužioca“ zamijeni sa riječi „pravobranioca“ predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe broj 35). kojom je ovaj prijedlog već prihvaćen.

Na kraju se ističe u mišljenju kako kolegij Federalnog tužilaštva Federacije BiH u potpunosti podržava mišljenje VSTV BiH broj: 08-2-1335-3/2012 od 07.11.2012. godine na koje će se predlagač Zakona kasnije detaljno osvrnuti.

Aktom Vrhovnog suda Federacije BiH zaprimljenog pod brojem 02-49-314/13 od 21.01.2013. godine dostavljeni su komentari na Nacrt zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije Bosne i Hercegovine.

44.) U odnosu na iznesene dileme vezane za član **3.**, koje se odnose na obim primjene Zakona na imovinsku korist pribavljenu iz pojedinih krivičnih djela predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe broj 3). kojom je već ukazano na činjenicu da je ova odredba temeljito revidirana iz najmane dva razloga:

a) na ovaj način je primjena Zakona ograničena isključivo na imovinsku korist pribavljenu težim krivičnim djelima iz KZ FBiH što se vidi iz ograničenja u pogledu zakonom propisane kazne zatvora za ta krivična djela (najmanje tri godine ili teža kazna);

b) ovakvim zakonskim uređenjem u potpunosti je sa formalno-pravnog stanovišta omogućeno efikasno otkrivanje, utvrđivanje i identifikacija imovinske koristi za koju se sumnja da potiče iz krivičnih djela, uključujući i primjenu posebnih istražnih radnji, čime je u ovom pravcu Zakon usklađen sa odredbom iz člana 131. ZKP FBiH.

c) na ovaj način se u određenoj mjeri ispunjavaju vrlo važni međunarodni standardi u domenu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Naime, neki od recentnih izvora koje je Bosna i Hercegovina prihvatila u vlastito zakonodavstvo, poput Konvencije Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog krivičnim djelom i finansiranju terorizma (CETS 198, ratificirana 11.01.2008. godine) daje i mogućnost primjene odredbi ove Konvencije o

oduzimanju, ne samo u pogledu krivičnih djela kod kojih je propisana kazna zatvora od najmanje jedne godine dana već i kod drugih kategorija krivičnih djela uopće. Na ovaj način je iznesena primjedba prihvaćena.

45.) U odnosu na član 4., predlagač podsjeća na obrazloženje pod oznakom 4.) u kojem je već rečeno kako su pojmovi imovine i imovinske koristi temeljito redivirani tako da u članu 4., stav 1, tačka b) imovinska korist sada predstavlja svako povećanje ili sprečavanje smanjenja imovine koja potiče od krivičnog djela. Time je prihvaćena primjedba vezana za pojam “nematerijane imovinske koristi”. Drugi pojmovi su prilagođeni za potrebe provođenja Zakona. Što se tiče primjedbe na član 4., stav 1, tačka l.) kako nije u potpunosti jasno da se radi o posebnom postupku iz čl. 5., 10. i 11. Zakona, predlagač prihvata ovu primjedbu i onda se proširuje sa riječima “*koji se provodi u izuzetnim slučajevima propisanim ovim Zakonom kada nije donesena krivična presuda protiv lica od koga se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom*” čime se napravila jasna distinkcija i preciziranje kako se radi o postupku oduzimanja imovinske koristi u slučajevima kada nisu ispunjeni uslovi za vođenje krivičnog postupka (vid. obrazloženje primjedbi pod br. 6. i 7.).

46.) U odnosu na član 5., koji definira uslove i način pokretanja posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom kada nije donesena krivična presuda predlagač je ovo pitanje već u više navrata obrazložio, posebno u okviru odgovora na primjedbe br. 6. i 7. Konkretna primjedba se posebno dotakla navodnog nepostojanja kriterija koji bi se primjenjivali kod oduzimanja imovinske koristi u slučajevima iz člana 5. Predlagač podsjeća da su formalni kriteriji za vođenje postupka propisani kumulativno: a) da se zbog smrti ili bjekstva osumnjičenog odnosno optuženog ili drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje ne može voditi krivični postupak i b) da postoji vjerovatnost da je pribavljena imovinska korist krivičnim djelom. Odluka o dopustivosti vođenja posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi iz članova 5., 10. i 11. Zakona je u nadležnosti Suda i kao takva je podložna sudskoj kontroli putem žalbe neposredno višem Sudu. Dakle, jedan od najvažnijih kriterija o kojem se govori je postojanje dokaza da je pribavljena imovinska korist, te odredba iz člana 114., stav 1 KZ FBiH, prema kojoj niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.

47.) U odnosu na primjedbu kako je u členu 5., stav 3 riječ „odsustva“ dosta šira od riječi „bjekstva“ predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe broj 33.) u kojoj je ova primjeba radi usaglašavanja sa terminologijom iz ZKP FBiH već prihvaćena.

48.) U odnosu na primjedbu vezanu za član 10., stav 2 Zakona koja se odnosi na formulaciju „...Sud po potrebi ispituje osumnjičenog ili optuženog...“ i pitanje kako je moguće poduzeti ove procesne radnje ako su ova lica u bjekstvu ili umrla predlagač podsjeća da je primjedbom izostavljen nastavak ove odredbe koja glasi „ili povezano lice“. Isto tako, u členu 5. stav 3 je predviđeno da se posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi može voditi i u slučaju postojanja drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje. S tim u vezi predlagač primjećuje kako je u okviru iste primjedbe postavljeno pitanje „*da Zakon izostavlja kategoriju duševno oboljelih osoba*“ čime je zapravo dat odgovor na postavljenu dilemu. U okviru odgovora na primjedbu broj 7.) predlagač je već ukazao da se prema postojećim propisima, tačnije členu 417. ZKP FBiH oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom može izreći i prema maloljetnim osobama i osumnjičenom ili optuženom koji je protivpravno djelo počinio u stanju neuračunljivosti. Kada se uzme u obzir ova činjenica, te formulacija iz člana 5. stav 3 („...u slučaju postojanja drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje...“) jasno je da Zakon omogućava oduzimanje imovinske koristi i od duševno oboljelih osoba protiv kojih se ne može voditi krivični postupak. S druge strane, mogućnost koja je Zakonom data Sudu da može ispitati osumnjičenog ili optuženog ide u pravcu da se: a) mogu ispitati i povezana lica kako ide nastavak odredbe, i b) da se usljed okolnosti koja se tiče nepostojanja formalnih uslova za vođenje krivičnog postupka (usljed životne dobi ili duševne bolesti) ne može ograničiti pravo Sudu da može ispitati osumnjičene ili optužene na okolnosti načina pribavljanja imovine kojom raspolažu i koja je predmet postupka oduzimanja.

U ovom dijelu je iznesen prijedlog kako bi se umjesto termina u ovom členu „*utvrđuje da je optuženi počinio krivično djelo*“ možda mogao koristiti termin „*da je imovinska korist rezultat učinjenja krivičnog djela*“. Predlagač je stava kako bi se prihvaćanjem ovakvog prijedloga vratili na početak i da se ne bi ništa suštinski promijenilo, a to je da u slučaju postojanja negativnih procesnih pretpostavki povezanih sa smrću ili bjekstvom osumnjičenog ili optuženog u krivičnom postupku, odnosno usljed postojanja drugih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje Sud na prijedlog tužioca može donijeti odluku da provede posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi u

kojem utvrđuje, na osnovu dokaza, da je osoba od koje se oduzima imovinska korist učinila krivično djelo i time ostvarila protivpravnu imovinsku korist.

Osnov za takvu formulaciju se nalazi u odredbi člana 114., stav 2, kojom je rečeno da se imovinska korist oduzima sudskom odlukom kojom je utvrđeno učinjenje krivičnog djela. Ranije je rečeno da to može biti osuđujuća presuda, ali i druge vrste odluka u postupcima prema maloljetnicima i duševno neuračunljivim osobama protiv kojih se ne može voditi redovni krivični postupak. Na primjer, u članu 410., stav 3 ZKP FBiH je propisano da će Sud, za optuženog koji je učinio krivično djelo u stanju neuračunljivosti, donijeti presudu kojom se utvrđuje da je optuženi počinio protivpravno djelo. Dakle, ZKP FBiH dopušta, u izuzetnim slučajevima, da je za počinjenje krivičnog djela dovoljno da je protivpravno ostvarena radnja propisana kao radnja krivičnog djela. Radi se o tzv. objektivnom pojmu krivičnog djela, i upravo je polazište Zakona, gledano sa stanovišta prirode postupka oduzimanja imovinske koristi (objektivni ili *in rem* postupak), da se u izuzetnim slučajevima postupak za oduzimanje, u slučaju postojanja dokaza, može voditi i kada nema uslova za vođenje redovnog krivičnog postupka. Predlagač podsjeća na novelu KZ FBiH iz 2010. godine, kada je u okviru člana 4a. KZ FBiH propisano načelo krivice, prema kojem niko ne može biti kažnjen, niti se prema njemu mogu izreći druge krivičnopravne sankcije, ako nije kriv za počinjeno krivično djelo. Upravo je ovo osnov za objektivno tumačenje krivičnog djela u smislu primjene mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Primjena mjere oduzimanja imovinske koristi prema Zakonu nije uslovljena krivicom osobe od koje se takva korist oduzima. Kako je u više navrata rečeno, ova mjera nije krivična sankcija (pogotovo nije kazna), mjera sigurnosti niti pravna posljedica osude, nego se radi o mjeri *sui generis* koja ima za cilj da od počinioca krivičnog djela oduzme imovinu koju je nezakonito stekao te mu kao takva nikada nije ni pripadala. Ciljevi primjene te mjere su retributivni i profilaktički.

Da bi se ovi stavovi usaglasili, predlagač je stava da se u formulaciji iz člana 10., stav 2, i tački a) koristi termin iz ZKP FBiH tako da će sada tačka a) glasiti: „*utvrđuje da je optuženi počinio protivpravno djelo*“.

Što se tiče primjedbe vezane za nemogućnost vođenja krivičnog postupka u odsustvu, predlagač je stava kako se ovo pitanje pravne prirode mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koje je već detaljno obrazloženo u okviru odgovorna na primjedbe pod br. 6.) i 7.).

49.) U odnosu na član 7. se sugerije kako je odredbom iz člana 211. ZKP FBiH propisano pravo tužioca da utvrđuje činjenice vezane za imovinsko-pravni zahtjev, odnosno, u članu 413. ZKP FBiH činjenice o oduzimanju imovinske koristi. Predlagač podsjeća na odgovor na primjedbu pod broj 8), te ukazuje kako je u *lex specialis* propisu koji uređuje materiju oduzimanja imovinske koristi bilo nužno predvidjeti poseban zakonski istražni mehanizam kojim će se spomennuta odredba iz člana 413. ZKP FBiH, koja je po prirodi poprilično generalna i neodređena, (posebno termin „izviđati okolnosti...“) proširiti i precizirati sa namjerom efikasnijeg provođenja u praksi. Na ovaj način se vrši i harmonizacija sa drugim zakonodavstvima u BiH koja uređuju ovo pitanje na čemu se u ovim komentarima upravo insistira (vid. član 15. Zakona o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela u RS). Što se tiče primjedbe koja se odnosi na proširenje obima primjene odredbe o finansijskoj istrazi na prekršaje, predlagač je stava kako je ova primjedba opravdana pa se riječi „ili prekršajem“ na kraju stava 1. brišu.

Što se tiče primjedbe na član 7., stav 5, koja se odnosila na obavezu određivanja tajnog karaktera podataka prikupljenih u finansijskoj istrazi, predlagač je stava da je ona opravdana i ovaj stav je u potpunosti brisan.

50.) U odnosu na član 8., iznose se pitanja radi li se o redovnom postupku za oduzimanje koji se vodi u sklopu krivičnog postupka i da li je zahtjev tužioca sastavni dio optužnice. Predlagač podsjeća da je članom 300., stav 1, tačka e) ZKP FBiH propisano da presuda Suda kojom se optuženi oglašava krivim, između ostalog, sadrži odluku o oduzimanju imovinske koristi. S druge strane, članom 242. ZKP FBiH je propisan sadržaj optužnice iz koje odredbe se jasno vidi kako ona ne sadrži elemente vezane za prijedlog tužioca za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Dakle, primjedba kako se imovinska korist oduzima „*temeljem optužnice*“ nije opravdana. S druge strane, odredbom iz člana 413., stav 1 ZKP FBiH je propisano da će se imovinska korist u krivičnom postupku oduzeti „po službenoj dužnosti“. Dakle, ZKP FBiH nije sasvim jasno ustanovio obavezu utvrđivanja takve koristi niti obavezu da tužilac predloži Sudu da se imovinska korist oduzme. Iz tih razloga, odredba iz člana 8. Zakona to pitanje jasno definira i uspostavlja obavezu podnošenja prijedloga za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

što je znatno efikasnije rješenje od trenutno važeće formulacije u ZKP FBiH koja glasi „po službenoj dužnosti“.

Što se tiče primjedbe iz člana 8., stav 4 Zakona, koja se odnosi na proširenje obima primjene odredbi o tzv. „proširenom oduzimanju“ predlagač je to pitanje već obrazložio u okviru tačke broj 40.). Interesi usaglašavanja domaćeg zakonodavstva sa standardima Evropske unije su prevagnuli da se proširi područje primjene odredbi o tzv. „proširenom oduzimanju“.

51.) U pogledu člana **10.**, stav **3** iznosi se primjedba kako se njome derogira funkcionalna nadležnost Suda u pogledu toga ko donosi presudu o oduzimanju. Stav predlagača je da se ovim zakonom kao *lex specialis* propisom, može, u cilju efikasnosti primjene, odrediti funkcionalna nadležnost unutar Suda koji donosi odluku o oduzimanju imovinske koristi iz sljedećih razloga:

a) radi se o posebnom postupku za oduzimanje koji je izuzetak i vodi se u isključivo rijetkim slučajevima povezanim sa negativnim procesnim pretpostavkama u kojem se izriče posebna mjera, a ne krivična sankcija, za čije donošenje je dovoljan procesni kapacitet sudije pojedinca;

b) pravna priroda mjere oduzimanja imovinske koristi, a posebno cilj primjene takve mjere koji je različit od vođenja krivičnog postupka je takva da je u ovim izuzetnim slučajevima moguće uspostaviti funkcionalnu nadležnost sudije pojedinca, kao pojma iz ZKP FBiH, za donošenje presude o oduzimanju u ovim procesnim situacijama;

52.) U odnosu na član **11.** i primjedbu kako se njome derogiraju odredbe o zastarjelosti predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe br. 28.) i 6.), a posebno na stavove Evropskog suda za ljudska prava koji je zauzeo jasne stavove po pitanju pravne prirode mjere oduzimanja imovinske koristi i mogućnosti retroaktivne primjene odredbi o oduzimanju. Ovom odredbom se ne ukidaju nego se preciziraju rokovi za vođenje postupaka za oduzimanje imovinske koristi po ovom zakonu, a čija dužina trajanja ne odstupa u značajnoj mjeri od onih propisanih u KZ FBiH.

53.) Primjedba koja se odnosi na član **14.**, stav **1** se radi preciziranja prihvata i umjesto riječi „zakonu“ sada stoji „KZ FBiH“. Ujedno je primjedba kako se ne radi o materiji oduzima neosnovana iz razloga što je pojam „predmeti koji se po KZ FBiH moraju oduzeti“ u bliskoj vezi sa oduzimanjem imovinske koristi pribavljene krivičnim

djelom. U skoro svim međunarodim izvorima se pojmovi „*proceeds*“ (imovinska korist) i „*instrumentalities*“ (svaki oblik imovine upotrijebljen ili namijenjen za upotrebu na bilo koji način, u cjelini ili djelimično za počinjenje jednog ili više krivičnih djela) zajednički definiraju i sastavni dio su materije oduzimanja imovinske koristi. Iz razloga usaglašavanja Zakona sa međunarodnim standardima ova odredba se nužno našla u sadržaju Zakona.

54.) U odnosu na član **15.**, stav **1** i pitanje šta termin „vjerovatnost“ označava, predlagač je stava kako se radi o procesnom terminu, koji označava određeni stepen spoznaje, saznanja, koji je viši od termina „osnovi sumnje“ (kada počinju aktivnosti tužioca na otkrivanju krivičnog djela i provođenju istrage) ali nije takav da može imati karakter „osnovane sumnje“ (kada se okončava istraga i stvaraju uslovi za podizanje optužnice). S obzirom da je postupak po ovom zakonu *ratione temporis* može voditi prije, u toku i nakon krivičnog postupka predlagač je stava kako je ovo najprikladniji, procesni termin, koji označava određeni stepen sumnje da je počinjeno krivično djelo i da je iz takvog djela pribavljena imovinska korist.

Na završnoj sesiji javne rasprave koja je i održana 28.03.2013. godine u sali Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, pristupili su predstavnici Vrhovnog suda Federacije BiH, Federalnog tužilaštva Federacije BiH, Federalne uprave policije, Pravnog fakulteta Unverziteta u Sarajevu i nevladine organizacije Kyodo, kojom prilikom su iznijeta mišljenja, primjedbe i sugestije na Nacrt zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem. S obzirom da su institucije čiji su predstavnici učestvovali na završnoj sesiji javne rasprave već ranije dostavile pismena očitovanja, u nastavku će se iznijeti obrazloženja u odnosu na one odredbe zakona koje nisu bile obuhvaćene pismenim obraćanjima.

55.) primjedba koja se odnosi na član **2.**, i pitanje supsidijarnosti primjene odredba o oduzimanju imovinske koristi u odnosu na imovinsko -pravni zahtjev oštećenog se ne može prihvatiti jer je članu 2., stav 4, jasno predviđeno da će se odredbe ZKP FBiH koje se odnose na podneseni imovinsko-pravni zahtjev, koji isključuje oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u potpunosti primjenjuju tokom postupanja nadležnih institucija po odredbama ovog zakona. Stav predlagača je kako se radi o pitanju koje je u dovoljnoj mjeri uređeno ZKP FBiH kao sistemskim

propisom, čime je u potpunosti jasan supsidijarni odnos između mjere oduzimanja imovinske koristi i imovinsko-pravnog zahtjeva oštećenog.

56.) U odnosu na primjedbu kako se odredbama Zakona derogira pravo Suda da samostalno utvrđuje i oduzima imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, predlagač je stava kako je ovo pitanje već obrazloženo u okviru tačke 50.), ali ujedno prihvaća da se u Zakonu u okviru člana 2., doda stav 5, čime bi se preciziralo da se prema ovom zakonu postupa na osnovu prijedloga tužioca. Time bi se jasno preciziralo da je tužilac obavezan podnijeti prijedlog za oduzimanje imovinske koristi (koja nije obuhvaćena imovinsko-pravnim zahtjevom), a da Sud prema ZKP FBiH kao sistemskom propisu, i dalje može po službenoj dužnosti donijeti odluku o oduzimanju jer to pravo Suda nije derogirano odredbama Zakona. Da bi se to pitanje dodatno preciziralo, predlagač je stava da se u članu 2., doda stav 6 u kojem će se predvidjeti da u slučaju da tužilac u krivičnom postupku ne podnese prijedlog za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Sud će po službenoj dužnosti donijeti odluku o oduzimanju takve koristi. Na ovaj način je prihvaćen prijedlog da se napravi takav mehanizam u kojem će *„Sud biti posljednja brana koja će donijeti odluku o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“*.

57.) što se tiče primjedbe predstavnika Federalne uprave policije kako se u Zakonu ne uređuje oblast postupanja policije, predlagač podsjeća kako su nadležnosti policijskih organa i ovlaštenja policijskih službenika propisani u posebnim propisima tzv. policijskog prava. U Federaciji BiH je oblast vršenja unutrašnjih poslova ustavno podijeljena između Federacije BiH i kantona. Tako su nadležnosti Federalne uprave policije uređene na osnovu člana 18. stav 1 Zakona o unutrašnjim poslovima Federacije BiH (poduzimanje mjera na sprečavanju i otkrivanju krivičnih djela terorizma, međukantonalnog kriminala, stavljanja u promet opojnih droga, organiziranog kriminala i drugih krivičnih djela iz nadležnosti Federacije), dok su kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova nadležna za krivična djela iz nadležnosti kantonâ. Radi se o zakonskom rješenju koje je u potpunosti u skladu sa Amandmanom VIII, stav 1, tačka e) na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je predviđeno da se u isključivoj nadležnosti Federacije nalazi suzbijanje terorizma, međukantonalnog kriminala, neovlaštene trgovine drogom i organiziranog kriminala. Samim tim, Zakonom je teško urediti policijsko postupanje u domenu otkrivanja,

utvrđivanja i identifikacije imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom iz razloga što policijske institucije u Federaciji BiH imaju jasno razgraničene nadležnosti u pogledu pojedinih krivičnih djela koja su ovlašteni istraživati. S druge strane, predlagač je stava da se zakonski okvir za istražno postupanje u domenu otkrivanja imovinske koristi nalazi u odredbama iz članova 7. i 8. Zakona gdje tužilac u okviru naredbe o provođenju finansijske istrage provođenje pojedinih mjera i radnji na njenoj realizaciji povjerava nadležnim policijskim i drugim institucijama.

58.) U odnosu na član 9., stav 4, prihvata se primjedba da se riječ „krivnje“ zamijeni sa riječi „optužbe“.

59.) Ostali dio rasprave u okviru završne sesije se odnosio na već obrazložene primjedbe dospjele u okviru pismenog dijela javne rasprave ili su pojedini komentari bili općenitog karaktera i njihova suština je u nekoliko navrata već bila iscrpno obrazložena (npr. određivanje pravobranilaštva kao nadležnog organa za predlaganje izvršenja odluka o oduzimanju, preciziranje nadležnosti Agencije i sl.).

Aktom broj 08-02-1335-3/12 od 07.11.2012., Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV) je dostavilo svoje mišljenje na Nacrt zakona o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i prekršajem Federacije BiH. Ovo mišljenje je već bilo spomenuto kod iznesenih primjedbi Federalnog tužilaštva Federacije BiH koje je u potpunosti podržalo stav VSTV-a. U njemu se, između ostalog, navodi kako VSTV smatra kako se radi o materiji koja je od uticaja na pravosuđe u Federaciji BiH, pa slijedom toga, a na osnovu člana 17. tačka 28. Zakona o VSTV, daje mišljenje na Nacrt zakona. VSTV je stava da se radi o zakonu kojim se ispunjava jedan od postavljenih zahtjeva u okviru procesa pridruživanja BiH ka Evropskoj uniji, te se sa konceptualnog aspekta podržava njegovo donošenje, kao i principi na kojima se Zakon zasniva. U odnosu na pojedine odredbe su date sljedeće primjedbe:

60.) U odnosu na formulaciju iz člana **10.**, stav **1**, tačka **a**). Zakona i formulaciju „*utvrđuje da je optuženi počinio krivično djelo*“ iznosi se prijedlog da se ova odredba trebala biti brisana uz eventualno drugačiju formualciju. Predlagač podsjeća da je ova primjedba već detaljno obrazložena u okviru tačke pod broj 48.). Na taj način je

ovaj prijedlog već prihvaćen tako da će nova formulacija iz člana 10., stav 2, i tački a) koristiti termin iz ZKP FBiH tako da će sada tačka a) glasiti: „*utvrđuje da je optuženi počinio protivpravno djelo*“.

61.) U onosu na članove **31.** i **32.**, a u vezi sa članovima **6.** i **7.** Zakona, iznesena je primjedba kako se nadležnosti Agencije trebaju precizirati, u smislu dobijanja jasnog odgovora na pitanje da li i u kojoj mjeri Agencija ima određene nadležnosti u provođenju postupka finansijske istrage? Predlagač podsjeća da su primjedbe u vezi nadležnosti Agencije u nekoliko navrata već obrazložene, posebno u okviru tačke 18.) Obrazloženja. Da bi se dao precizan odgovor na ovo pitanje i otklonile sve dileme u članu 32., je dodan stav 2, kojim će se jasno propisati da Agencija nema operativne nadležnosti u području finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi.

Na kraju, predlagač ukazuje kako je u okviru ranije već spomenutog IPA 2010. projekta „*EU Support to Law Enforcement*“-Komponenta IV (Oduzimanje nezakonito stečene imovine) sačinjen dokument pod naslovom „*Pravni okvir usaglašavanja oduzimanja nezakonito stečene imovine u zakonodavstvima u Bosni i Hercegovini*“. Ovaj dokument nikada nije zvanično dostavljen predlagaču niti obrađivaču teksta Zakona u okviru javne rasprave niti nakon okončanja ove faze redovne zakonodavne procedure. Većina učesnika javne rasprave je referirala na ovaj dokument, pa je predlagač stava kako je, radi važnosti pitanja usaglašavanja odredbi Zakona sa drugim istim ili sličnim zakonskim odredbama koje su na snazi ili se nalaze u fazi nacрта ili prijedloga u ostala tri pravna sistema u Bosni i Hercegovini, potrebno napraviti osvrt na kriterije usaglašavanja, te dati kratki osvrt u vidu obrazloženja sa ciljem da se predstavi u kojoj mjeri su odredbe ovog prijedloga usklađene sa tim kriterijima:

62.) *Nazivi normi koje reguliraju problematiku oduzimanja nezakonito stečene imovine. Nazivi treba da budu usaglašeni i da odgovaraju smislu – cilju sadržaja koji reguliraju norme.*

Predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe br. 25)., u okviru koje je već rečeno kako se naziv prijedloga Zakona znatno izmijenio, kako bi se, između ostalih, zadovoljio i ovaj kriterij.

63.) *Precizno i ujednačeno definiranje pojma protivpravno pribavljene imovinske koristi i drugih relevantnih pojmova, i to sve u skladu sa međunarodnim pravnim standardima po ovom pitanju, jezičkim specifičnostima i tradicionalnom pravnom terminologijom u Bosni i Hercegovini.*

Predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe broj 4)., gdje je već obrazloženo da su temeljni pojmovi „imovina“, „imovinska korist“ i dr., temeljito revidirani, usklađeni sa međunarodnim standardima i sistemskim propisima kako bi se olakšala sama primjena Zakona. U svakom onom slučaju gdje su dati konkretni prijedlozi da se neki pojam u cjelokupnom Zakonu izmijeni predlagač je taj prijedog razmotrio i usporedio sa terminološkim i suštinskim značenjima pojedinih izraza u spomenutim izvorima.

64.) *Obim primjene zakona. Jedna od specifičnosti normi kojima se reguliše ova problematika je i ograničenost obima njihove primjene. Norme treba da se primjenjuju na tačno konkretiziranu kategoriju krivičnih djela. U propisivanju kriterijuma kategorije krivičnih djela na koja norme treba da se odnose posebno uzeti u obzir tri sljedeće činjenice. Prvo, pozitivno krivično zakonodavstvo na teritoriji BiH ne pruža adekvatnu podlogu za oduzimanje nezakonito stečene imovine u krivičnim predmetima². Drugo, krug kažnjivih djela na koje se primjenjuju odredbe o privremenom i trajnom oduzimanju, zamrzavanju, zapljeni i konfiskaciji imovine proistekle iz krivičnog djela svakom novousvojenom konvencijom međunarodnog karaktera sve se više širi. Treće, međunarodni pravni standard i rešenja u kompetentnom komparativnom zakonodavstvu po ovom pitanju.*

Predlagač podsjeća na Obrazloženje primjedbi br. 3). i 44)., gdje je već rečeno kako je pitanje obima primjene Zakona temeljito revidirano kako bi se ostvarila tri važna cilja:

a) da se omogući primjena Zakona na imovinsku korist pribavljenu učinjenjem teških krivičnih djela kod kojih je, iz zakonskog opisa bića krivičnog djela ili drugih okolnosti, realno moguće očekivati da rezultiraju sticanjem takve koristi;

b) da se tokom otkrivanja, utvrđivanja i identificiranja imovinske koristi pribavljene izvršenjem tih krivičnih djela sa formalno-pravnog stanovišta omogući primjena svih istražnih mehanizama, uključujući i posebne istražne radnje iz ZKP FBiH;

---

² Izuzetak je Republika Srpska koja 2010. godine donijela Zakon o oduzimanju imovine stečene izvršenjem krivičnog djela (``Službeni glasnik Republike Srpske``, broj 12/2010). Međutim, izvršena analiza njegovog sadržaja i dosadašnja primjena nalažu neophodnost njegovih izmjena i dopuna.

c) da se određivanjem kataloga krivičnih djela na koja se primjenjuje Zakon djelimično ili u potpunosti primjene relevantni međunarodni standardi. Predlagač je stava da je kriterij od najmanje jedne godine dana zatvora za krivična djela na koja bi se primjenjivao Zakon puno bliži tim međunarodnim i EU standardima ali je istovremeno svjestan da se ovakav *lex specialis* po prvi put donosi u Federaciji BiH pa je bilo nepohodno pažljivo odabrati obim primjene dok se ne uspostavi određena praksa u primjeni Zakona;

65.) *Obim imovine i prihoda kriminalnog porijekla koji podliježu oduzimanju. U cilju mogućnosti što potpunijeg oduzimanja nezakonito stečene imovine i sprečavanja eventualnih zloupotreba u tom postupku treba, u skladu sa međunarodnim standardima propisati da mjera privremenog i trajnog oduzimanja, zamrzavanja, zapljene i konfiskacije imovine obuhvata i imovinu u koju su prihodi kriminalnog porijekla transformisani; imovinu stečenu iz zakonitih izvora, ako su se prihodi pomiješali, u cjelini ili djelimično sa takvom imovinom kao i dobit ili druge koristi proistekle iz prihoda stečenih kriminalom od imovine u koju su se prihodi stečeni kriminalom transformisani ili od imovine sa kojom su prihodi stečeni kriminalom pomiješani do visine procjenjene vrednosti pomiješanih prihoda.*

Predlagač je stava kako u pogledu ovog kriterija Zakon, KZ FBiH i ZKP FBiH rješavaju znatan dio ovih standarda, posebno u smislu oduzimanja imovinske koristi koja je sjedinjena sa zakonski stečenom imovinom ili transformirana u drugi oblik imovine, odnosno, prenesena uz naknadu ili bez naknade koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti na treću osobu (član 115. KZ FBiH). Inače Zakon sadrži odredbe o isplati novčanog iznosa koji je srazmjernan pribavljenoj imovinskoj koristi kao obliku posrednog oduzimanja o čemu govori i ovaj kriterij.

66.) *Retroaktivnost primjene normi. Polazeći od prirode mjere oduzimanja nezakonito stečene imovine i jasnih stavova Evropskog suda za ljudska prava kao nezaobilaznog izvora u zakonskom uređenju ove materije, norme treba da imaju retroaktivnu primjenu u preciziranim slučajevima.*

Predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbi br. 6), 28) i 52) u kojima je rečeno da član 11. Zakona u ovom pogledu nudi određena rješenja koja su zasnovana na principu proporcionalnosti, čime se ne omogućuje apsolutna retroaktivnost u primjeni Zakona nego jasno definiraju rokovi zastare za vođenje postupaka za oduzimanje

imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koji u neznatnoj mjeri odstupaju od rokova zastare iz KZ FBiH.

67.) Nadležnost organa za praktičnu realizaciju normi. Jedan od preduslova za uspješnu realizaciju normi ovog karaktera jeste i specijalizacija organa zaduženih za njihovu praktičnu realizaciju. Obzirom na ovo, neophodno je precizno odrediti vrstu organa, način njihovog formiranja (da li kao samostalni organi ili specijalizirane organizacione jedinice policije, tužilaštva, Suda, institucija nadležnih za izvršenje sudskih odluka?), postupak njihovog postupanja, način obezbjeđenja međusobne koordinacije i međusobne saradnje i shodna primjena drugih zakonskih propisa. U normiranju ovog pitanja posebna pažnja treba da bude posvećena analizi opravdanosti obrazovanja posebnog tijela (Agencije) za upravljanje oduzetom imovinom .

Predlagač podsjeća na obrazloženje primjedbe broj 18), gdje je već ukazano kako se shodno EU standradima u budućnosti trebaju odrediti ili formirati tzv. ARO (Asset Recovery Office) institucije koje bi bile zadužene za otkrivanje, utvrđivanje i identifikaciju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, međunarodnu saradnju, analizu prakse, obradu podataka i druge poslove koje predviđaju EU pravni izvori. To pitanje prevazilazi obim materije ovog zakona, i ono se tiče propisa kojima se uređuju ili će se urediti nadležnosti organa unutrašnjih poslova na nivou Federacije i kantona, tužilačkih organa, finansijskih, poreskih i drugih organa. Na tom nivou treba poduzeti određene aktivnosti da se sveobuhvatno i potpuno primjene ovi EU standardi na koje jednim dijelom referira ovaj kriterij.

Što se tiče dijela koji se odnosi na upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom i strateškim analizama, predlagač je stava da je ovaj kriterij u potpunosti ispunjen.

68.) Finansijske istrage. Neizostavna faza postupka oduzimanja nezakonito stečene imovine je faza finansijskih istraga. Od kvaliteta radnji preduzetih u ovoj fazi zavisi i krajnji rezultat rada cijelog ovog postupka. Obzirom na ovo njegovoj razradi mora biti posvećena dužna pažnja. Nije mali broj pitanja koja moraju biti normirana kada je riječ o finansijskim istragama. Cilj njihove normativne razrade mora da bude stvaranje normativne osnove za efikasno sprovođenje svih radnji finansijske istrage.

Predlagač je stava kako su članovima 6. i 7. Zakona u potpunosti ispunjeni standardi koje predviđa ovaj kriterij.

69.) *Korištenje specijalnih istražnih ovlaštenja i tehnika za identifikaciju, otkrivanje i prikupljanje dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela. Pored standardnih istražnih tehnika i ovlaštenja u postupku otkrivanja nezakonito stečene imovine neophodno je predvidjeti, u cilju ulaženja u trag i prikupljanja dokaza o imovini proistekloj iz krivičnog djela i korištenje specijalnih istražnih tehnika kao što su elektronsko praćenje ili drugi oblici nadzora, tajne operacije, kontrolisane isporuke i dr.*

Predlagač je stava kako je rješenjem iz člana 3. Zakona, a u vezi sa članom 131. ZKP FBiH u potpunosti ispunjen ovaj kriterij.

70.) *Mogućnost prebacivanja tereta dokazivanja na izvršioca krivičnog djela. Najveću novinu u vidu odstupanja od klasičnih krivičnopravnih instituta kada je riječ o oduzimanju nezakonito stečene imovine, posmatrano sa aspekta međunarodnih standarda, predstavlja dozvoljavanje mogućnosti primjene zakonskih pretpostavki i s tim u vezi uvođenje mogućnosti prebacivanja tereta dokazivanja na izvršioca krivičnog djela u vezi sa imovinom za koju se pretpostavlja da je protivpravno stečena.*

Predlagač podsjeća da je odredbom iz člana 8. stav 4 Zakona, a u vezi sa članom 114a. KZ FBiH i relevantnim standardima EU (posebno *Council Framework Decision 2005/212/JHA of 24 February 2005 on Confiscation of Crime-Related Proceeds, Instrumentalities and Property*) ovaj kriterij u potpunosti ispoštovan.

71.) *Normiranje mjere privremenog oduzimanja imovine. U cilju obezbjeđenja mjere trajnog oduzimanja protivpravno pribavljene imovine uz puno poštovanje postupka utvrđivanja i odlučivanja njenog definitivnog oduzimanja neophodno je predvidjeti uslove i postupak privremenog oduzimanja imovine za koju postoji potreban stepen sumnje da je pribavljena na nezakonit način kao i način njenog obezbjeđenja i raspolaganja za vrijeme privremenog oduzimanja. U ovom kontekstu neophodno je izvršiti i usaglašavanje odredaba o mjerama osiguranja i privremenog oduzimanja imovine za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom sa drugim srodnim zakonima iz oblasti parničnog i izvršnog postupka.*

Predlagač podsjeća da je ovo pitanje riješeno članovima od 17. do 24. Zakona, čime se otklanja značajna pravna praznina iz člana 416. ZKP FBiH koja je nastala usljed neusaglašenosti ove odredbe za Zakonom o parničnom postupku a na koju niko iz pravosuđa do sada zvanično nije reagirao čime je cjelokupna primjena mjere oduzimanja imovinske koristi bila pod velikim znakom pitanja što pokazuju zvanični podaci.

Predloženim rješenjima o osiguranju, privremenom oduzimanju i upravljanju privremeno oduzetom imovinom se ovaj kriterij u potpunosti ispunjava.

72.) Usklađivanje dužine rokova i nadležnosti organa za pokretanje postupka trajnog oduzimanja protivpravno stečene imovine sa potrebom njenog efikasnog oduzimanja i eventualnog izbjegavanja naloženog oduzimanja imovine.

Predlagač je stava kako su pitanja dužine rokova i nadležnosti organa za pokretanje postupka za trajno oduzimanje propisani u članu 9., stav 2 i članu 10., stav 2 i članu 25. Zakona uz primjenu odredbi ZKP FBiH i Zakona o izvršnom postupku dovoljni da osiguraju poštivanje ovog kriterija.

73.) Predviđanje adekvatnih instrumenata upravljanja oduzetom, zamrznutom ili zapljenjenom imovinom. Polazi od činjenice da je jedno od važnih obilježja postupka oduzimanja protivpravno stečene imovine i njeno oduzimanje - zamrzavanje, zapljena kao i činjenice da postupak njenog trajnog oduzimanja može da traje i duži vremenski period neophodno je predvidjeti adekvatne instrumente upravljanja oduzetom - zamrznutom ili zapljenjenom imovinom (nadležnost organa, njegova ovlaštenja i postupak odlučivanja). Cilj mjera je obezbjeđenje valjanog upravljanja zamrznutom ili zapljenjenom imovinom.

Predlagač je stava kako su nadležnosti Agencije, propisane procedure upravljanja i raspolaganja privremeno i trajno oduzetom imovinom takve da u potpunosti odgovaraju ovom kriteriju.

74.) Neophodnost preciziranja načina i uslova proširenog oduzimanja imovine budući da odredbe pozitivnog krivičnog zakonodavstva ne predstavljaju adekvatnu normativnu osnovu za praktičnu realizaciju mjere u skladu sa njenom suštinom. U normiranju ove materije posebno uzeti u obzir najnovija rješenja nastala pod okriljem EU.

Predlagač je ovo pitanje već obrazložio u okviru kriterija pod brojem 70.), posebno je važno istaći da je u okviru primjedbe i obrazloženja pod brojem 40.) rečeno kako je Zakonom izvršeno proširenje obima odredbi o „proširenom oduzimanju“ u odnosu na član 114a. KZ FBiH. Ovaj kriterij je dosta širi od toga, on zahtjeva propisivanje procedure proširenog oduzimanja po EU standardima koji su trenutno jako teško primjenjivi u domaćem zakonodavstvu. Na primjer, izvori Evropske unije će svakako u skorije vrijeme zahtijevati da države članice usvoje takve mjere kojima će se omogućiti njihovim sudskim organima da na takav način oduzimaju imovinsku korist u situacijama kada: (a) postoji kriminalna aktivnost kažnjiva po odredbama krivičnog zakonodavstva, (b) da osoba od koje se oduzima imovinska korist ima veze sa osobama iz kriminalnog miljea, (c) da se na osnovu testa balansa mogućnosti/vjerovatnosti može pretpostaviti da ta osoba posjeduje imovinu koja je stečena na nezakonit način, i (d) da primjenom obrnutog tereta dokazivanja ta osoba nije mogla dokazati zakonito porijeklo imovine koja je predmet sudskog odlučivanja o oduzimanju.

Kako se radi o standardima koji se i samoj Evropskoj uniji primjenjuju u malom broju zemalja i još uvijek nisu uređeni u okviru sekundarnog prava EU, tačnije direktive koja je u fazi usvajanja, i koja će obavezati države članice na provedbu postavljenog cilja, a državi članici ostavlja slobodu izbora načina i sredstva koje će upotrijebiti kako bi postigla zadani cilj, predlagač smatra kako ovaj kriterij trenutno može biti djelimično ispunjen kako je već obrazloženo.

75.) Normiranje mogućnost oduzimanja zakonite - odnosno zamjenske imovine u protivrijednosti nezakonito stečene imovine, a što svoju podlogu nalazi u relevantnim međunarodnim konvencijama (prije svega Konvenciji Vijeća Evrope o pranju, traženju, zapljeni i oduzimanju prihoda stečenih kriminalnom i o finansiranju terorizma-Varšavskoj konvenciji), relevantnim odlukama ESLJP i rješenjima prisutnim u kompetentnom komparativnom zakonodavstvu zemalja EU.

Predlagač je stava kako se ovaj kriterij ne može u potpunosti primjeniti u okviru Zakona, jer za to ne postoji jasan osnov u drugim sistemskim propisima. Direktno oduzimanje zakonito stečene imovine kao „zamjenske“ imovine u okviru postupka oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom predstavlja zahvat u ustavno pravo na mirno uživanje imovine koji je teško odbraniti sa stanovišta principa proporcionalnosti o kojem je ranije već bilo govora. Nasuprot tome, zakonom je

omogućeno da se osobi od koje se oduzima imovinska korist može naložiti da isplati novčanu protuvrijednost što je u skladu sa ZKP FBiH i KZ FBiH. Tokom postupka izvršenja, na osnovu Zakona o izvršnom postupku, može se opteretiti i zakonita imovina te osobe ukoliko bi oduzimanje imovinske koristi bilo onemogućeno čime se ova kriterij u određenoj mjeri posredno primjenjuje.

76.) Oduzimanje imovinske koristi bez postojanja krivične presude u slučajevima kada postoji sumnja da je imovina stečena izvršenjem krivičnog djela, a osumnjičeni ili optuženi nije dostupan organima krivičnog gonjenja, usljed smrti ili bjekstva osumnjičenog ili optuženog ili drugih procesnih okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

O ovom pitanju je u više navrata bilo govora, predlagač je stava kako se u okviru članova 5., 10. i 11. Zakona, uz izvršene korekcije i usaglašavanja sa sistemskim propisima, ovaj kriterij u potpunosti ispoštovao.

77.) Implementacija međunarodnih pravnih standarda. Polazeći od sve izraženijeg međunarodnog karaktera kriminaliteta uopće a posebno kriminaliteta imovinskog karaktera na nivou međunarodne zajednice kao cjeline, doneseno je niz međunarodnih pravnih akata čiji je predmet reguliranja način i uslovi što efikasnijeg suprostavljanja kriminalnim aktivnostima bez obzira na kom prostoru su one počinjene. Jedan od ključnih ciljeva njihovog donošenja je stvaranje međunarodnih pravnih standarda i u ovoj oblasti.

U više navrata se kroz osvrte na pojedine primjedbe i sugestije referiralo na brojne međunarodne standarde sa kojima su usaglašene odredbe Zakona.

78.) Predviđanje instrumenta zaštita prava trećih osoba. Reč je o osobama koje su postupale bona fide u odnosu na okolnost porijekla imovine.

Predlagač podsjeća kako je ovo pitanje u osnovu riješeno kroz član 2., stav 3 Zakona ali i kroz niz drugih odredbi kojima se štite prava trećih osoba.

79.) Međunarodna saradnja u postupku otkrivanja i oduzimanja nezakonito stečene imovine.

Predlagač je stava kako je međunarodna pravna pomoć u krivičnim stvarima, u koju spadaju i radnje pružanja pomoći u postupcima otkrivanja, privremenog oduzimanja i

oduzimanja imovinske koristi u isključivoj nadležnosti države Bosne i Hercegovine koja ima državni zakon koji uređuje ovu materiju. S tim u vezi, odredba iz člana 39. Zakona je usaglašena sa državnim zakonom i predlagač smatra kako se entitetskim propisom ni na koji način ne smiju derogirati nadležnosti države Bosne i Hercegovine u pogledu implementacije ovog kriterija. Ukoliko se radi o međunarodnoj saradnji policijskih organa u predmetima otkrivanja, utvrđivanja i identificiranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom to je također stvar postupanja nadležnih policijskih organa, posebno državne Direkcije za koordinaciju policijskih tijela koja treba koordinirati međunarodnu operativnu saradnju policijskih organa u BiH.

VI. - OBRAZLOŽENJE NAJZNAČAJNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

Odredbama člana 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine Federacije Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu: Zakon), u okviru osnovnih odredbi, definiran je predmet uređenja, posebno značenje postupka oduzimanja imovinske koristi, te je ukazano da se Zakonom uređuje upravljanje oduzetom imovinom, osnivaju organi za upravljanje i obavljanje strateških analiza, definira *lex specialis* karakter Zakona, i određuje primjena na prekršajni postupak kako bi se ostvarilo načelo „nulte tolerancije“ u pogledu ciljeva donošenja Zakona. Intencija je predlagača da se donošenjem jednog ovakvog propisa osiguraju uslovi za oduzimanje svakog oblika protivpravno pribavljene imovinske koristi u Federaciji Bosne i Hercegovine, za što postoji opravdana potreba, jer prekršajna delinkvencija u nekim slučajevima rezultira sticanjem imovinske koristi koja se shodno univerzalnim pravnim principima također treba oduzimati u zakonom uređenim postupcima.

Odredbama člana 2. Zakona ukazano je na temeljno pravno i civilizacijsko načelo da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom i prekršajem, uređeno pitanje vlasništva nad trajno oduzetom imovinom, iskazano temeljno načelo ZKP o prednosti imovinsko-pravnog zahtjeva oštećenog nad mjerom oduzimanja imovinske koristi, te definiran način postupanja po ovom zakonu, i uređeno pitanje postupanja Suda *ex officio* u smislu ingerencija za samostalno oduzimanje imovinske koristi.

Odredbama člana 3. Zakona uređen je obim primjene na imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelima za koja se po KZ FBiH može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Time je zadovoljen kriterij za primjenu Zakona na imovinsku korist iz teških krivičnih djela, te ispunjeni uslovi za primjenu redovnih i posebnih radnji dokazivanja (istražnih radnji) prilikom otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja pribavljanja takve koristi.

Odredbama člana 4. Zakona u okviru pojmovnih određenja, definirani su ključni pojmovi potrebni za ispravno i efikasno tumačenje i primjenu Zakona. Katalog osnovnih pojmova iz Zakona je u značajnoj mjeri usklađen sa relevantnim međunarodnim izvorima, posebno pojmovi imovina, imovinska korist i dr.

Odredbama čl. od 5. do 7. Zakona uređeno je pitanje pokretanja postupka za oduzimanje imovinske koristi, definirano vrijeme primjene u odnosu na krivični postupak, predviđeni uslovi i način pokretanja posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi u slučajevima postojanja tzv. „negativnih procesnih pretpostavki“, te određena stvarna i funkcionalna nadležnost Suda pred kojim se vodi posebni postupak. U pogledu finansijskih istraga je definisana svrha i cilj takvog istražnog postupanja, određeni rokovi za postupanje nadležnih institucija, te propisani uslovi za obustavljanje, ponovno pokretanje i okončanje finansijske istrage.

Odredbom člana 8. Zakona uređeno je postupanje Suda kada je donesena presuda kojom se optuženi proglašava krivim i od njega tom presudom oduzima stečena imovinska korist iz krivičnog djela. Ovom odredbom definiran je sadržaj zahtjeva za oduzimanje koji podnosi nadležni tužilac, te predviđeno tzv. „prošireno oduzimanje“ u okviru presude koju donosi Sud. Može se konstatirati kako mjera „proširenog oduzimanja“, kao materijalni institut koji odnedavno postoji u domaćem krivičnom zakonodavstvu, tek u kontekstu ovakvog propisa kao što je Prijedlog zakona, dobija na značaju i maksimalno se, u sinergiji sa njegovima procesnim i izvršnim elementima, eksploatira u pravcu što efikasnije primjene ove mjere u praksi.

Isto tako, ovom odredbom predviđeno je i pravo na žalbu na presudu o oduzimanju te obaveza dostavljanja pravosnažne presude Agenciji na nadležno postupanje.

Odredbom člana 9. Zakona preciziran je sadržaj sudske presude kojom je određeno oduzimanje imovinske koristi, posebno obaveza preciziranja, individualizacije stvari i prava koje se oduzimaju od optuženog, novčani ekvivalent, vlasništvo nad oduzetom imovinom, obaveza predaje oduzete imovine (tzv. rok za dobrovoljno ispunjenje), kao i upis prava vlasništva nad oduzetom imovinom u javne knjige ili registre. Kako bi se osiguralo poštivanje i primjena poreskih propisa, u slučajevima donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude, predviđena je obaveza dostavljanja spisa Poreskoj upravi Federacije BiH radi provođenja kontrole obračuna i naplate poreza.

Odredbom člana 10. Zakona propisano je postupanje Suda u slučaju donošenja presude u posebnom postupku za oduzimanje imovinske koristi kada nije donesena krivična presuda. S obzirom da je postupak oduzimanja imovinske koristi po ovom zakonu uređen kao objektivni, *in rem* postupak, Sud zasniva svoju odluku o oduzimanju na tzv. „objektivnom“ tumačenju krivičnog djela kod kojeg krivica nije uslov za primjenu mjere oduzimanja. U ovom postupku, Sud samo konstatuje da su ostvarena objektivna obilježja krivičnog djela iz kojeg je pribavljena imovinska korist koja je predmet oduzimanja. Na istom mjestu se propisuje i sadržaj presude kojom se oduzima imovinska korist u okviru posebnog postupka.

Odredbom člana 11. Zakona su uređeni rokovi zastare za pokretanje posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi, kao i rokovi apsolutne zastare za vođenje postupka prema ovom zakonu.

Odredbom člana 12. Zakona je uređen način primjene odredbi ovog zakona u slučajevima pokretanja stečajnog postupka.

Odredbom člana 13. Zakona je propisano pravo Suda na izdavanje naredbi za dostavljanje informacija i podataka potrebnih za donošenje odluka po odredbama ovog zakona. Na ovaj način se ispunjava jedan od važnih međunarodnih standarda u oblasti zakonskog uređenja materije oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Odredbom člana 14. Zakona je uređeno pitanje postupanja Suda u slučajevima kada se tokom postupka koji se vodi po ovom zakonu utvrdi kako se ne radi o imovinskoj

koristi pribavljenoj krivičnim djelom nego posebnoj vrsti predmeta kojima je učinjeno krivično djelo (*instrumenta sceleris*) u odnosu na koje se primjenjuje mjera sigurnosti oduzimanja predmeta.

Odredbom člana 15. je uređena primjena zakona *ratione temporis* u odnosu na krivični postupak, i ova odredba je potrebna radi preciziranja u odnosu na član 5. Zakona i vođenje postupka za oduzimanje imovinske koristi u slučaju postojanja tzv. "negativnih procesnih pretpostavki".

Odredbom člana 16. je predviđena primjena tzv. „bruto načela“ prilikom izračunavanja iznosa imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. Naime, po ZKP FBiH Sud može i primjenom načela slobodne procjene utvrditi visinu ostvarene imovinske koristi, ali u svakom slučaju neće priznati kao troškove sredstva koja su uložena u pripremanje, počinjenje, saučesništvo, ili prikrivanje krivičnog djela. Radi se o relativno novijem međunarodnom standardu koji ima svoje praktično značenje, i koji je u potpunosti inkorporiran kroz ovu odredbu Zakona.

Odredbom člana 17. su propisani opći uslovi za primjenu mjera osiguranja imovinske koristi za koju se sumnja da je pribavljena krivičnim djelom, kao i vremenski okvir unutar kojeg je moguće izreći mjere osiguranja.

Odredbom člana 18. predviđeni su pojedinačni oblici mjera osiguranja čije izricanje može predložiti nadležni tužilac, a odluku o određivanju tih mjera donosi isključivo Sud. Sve predviđene mjere osiguranja su usklađene sa važećim Zakonom o parničnom postupku čime se stvaraju efikasni zakonski uslovi za neometano vođenje postupaka za oduzimanje imovinske koristi. Unutar ove odredbe se određuje i funkcionalna nadležnost unutar Suda koji donosi odluku o mjerama osiguranja, instruktivni rok za postupanje po prijedogu tužioca, kao i pravo žalbe na odluku Suda, organi nadležni za izvršenje, i na kraju rokovi dostave.

Odredbom člana 19. uređeno je pitanje upisa mjera osiguranja u javne knjige, javne registre ili registre, kao i izuzetci od od plaćanja sudskih i drugih taksi.

Odredbom člana 21. propisuju se prekluzivni rokovi za vađenje mjera osiguranja, kao i mogućnost zamjene jedne mjere drugom koja je blaža po karakteru, te mogućnost ukidanja mjera osiguranja u slučajevima polaganja jemstva.

Odredbom člana 22. su predviđeni rokovi trajanja mjera osiguranja nakon pravosnažnosti presude kojom je određeno oduzimanje imovinske koristi.

Odredbom člana 23. je predviđena odgovornost Federacije BiH za eventualno nastalu štetu koja je posljedica privremene mjere, kao i rokovi za pokretanje parničnog postupka radi nadoknade tih šteta. S obzirom da sva trajno oduzeta imovina, odnosno, novčana sredstva od prodaje te imovine, prema Zakonu pripadaju Budžetu Federacije BiH, potrebno je uspostaviti zakonski jasan mehanizam za isplatu eventualnih šteta nastalih usljed primjene pojedinih odredbi Zakona kako bi se ostvarilo načelo pravičnosti.

Odredbom člana 24. je uređeno pitanje zaštite pravâ trećih osoba u postupku određivanja mjera osiguranja imovinske koristi, a ta prava se mogu ostvariti žalbom na odluke Suda o određivanju tih mjera.

Odredbom člana 25. je uređeno pitanje izvršenja pravosnažnih odluka Suda o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i ova odredba je u potpunosti prilagođena Zakonu o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, posebno u pogledu priznavanja presuda o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom kao izvršnih isprava kako to predviđa odredba iz člana 23. Zakona o izvršnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine. Isto tako, unutar ove odredbe je ostavljena mogućnost da Agencija kao organ za upravljanje oduzetom imovinom u praktičnom smislu stoji na dispoziciji nadležnim sudovima prilikom izvršenja odluka o oduzimanju imovinske koristi.

Odredbom člana 26. je uređeno osnivanje Federalne Agencije za upravljanje oduzetom imovinom kao samostalne federalne upravne organizacije, sjedište Agencije, način finansiranja, i obaveza pružanja stručne pomoći Agenciji u njezinom radu. Uspostavljanjem ovakve institucije, otklanja se još jedan u nizu postojećih

problema sa kojim se susreću institucije krivičnog progona u Federaciji Bosne i Hercegovine kada je riječ o upravljanju privremeno oduzetom i oduzetom imovinom.

Odredbom člana 27. je uređen pravni status Agencije, rukovođenje ovim organom, način i rokovi izbora direktora, trajanje mandata, te zakonske smetnje za izbor na poziciju direktora.

Odredbom člana 28. propisuje se primjena relevantnih zakonâ o državnoj službi i namještenicima na radno-pravni status uposlenika Agencije, iz razloga što se radi o organu koji je dio sistema uprave u Federaciji BiH.

Odredbom člana 29. propisuju se prava i obaveze direktora kao rukovodioca Agencije.

Odredbom člana 30. predviđaju se obaveze direktora u pogledu izvještavanja Vlade Federacije BiH o radu Agencije, način izvještavanja Parlamenta Federacije BiH, te posebni zakonski uslovi za smjenu direktora.

Odredbom člana 31. propisane su nadležnosti Agencije kao organa uprave koji je zadužen za upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom prema odredbama ovog zakona. Važno je spomenuti kako Agencija nema bilo kakve istražne ovlasti u domenu otkrivanja nezakonite imovinske koristi, već se bavi poslovima koji su takvog karaktera da se njima vrši strateška podrška nadležnim institucijama, te ostvaruje saradnja sa nadležnim institucijama u stručnoj edukaciji profesionalaca iz domena provođenja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom. To je vrlo važno, jer u postupcima otkrivanja, privremenog oduzimanja i oduzimanja imovinske koristi i njenim upravljanjem učestvuje veći broj institucija izvršne i sudske vlasti, pa je bilo potrebno predvidjeti takve mjere kojima će se rezultati operativnog rada tih institucija sistematski analizirati i procjenjivati s ciljem davanja konkretnih prijedloga i preporuka važnih za cjelokupno unapređenje prakse u ovoj oblasti. Isključivo se na takav način mogu očekivati pozitivni efekti donošenja jednog ovakvog složenog propisa.

Odredbom člana 32. detaljno su opisani poslovi koje Agencija može obavljati u svom radu, te jasno predviđena zabrana angažiranja Agencije u poslovima provođenja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Odredbom člana 33. propisan je način upravljanja oduzetom imovinom, posebno prodaja te imovine, način utvrđivanja kriterija za procjenu oduzete imovine, rokovi za prodaju oduzete imovine, i druga pitanja čijim preciznim i adekvatnim uređenjem se nastoje stvoriti neophodne pretpostavke za „prohodnost“ i izvršnost sudskih odluka o oduzimanju imovinske koristi.

Odredbom člana 34. propisani su zakonski uslovi i način postupanja sa privremeno oduzetom imovinom koja je po svojoj prirodi, namjeni ili drugim okolnostima posebnog karaktera i zahtjeva poseban tretman. To se posebno odnosi na imovinu kod koje postoji opasnost od odlaganja njene prodaje zbog specifične prirode ili porijekla same imovine. Ovim se otklanjaju gorući problemi koji se u konkretnom slučaju odnose na nemogućnost upravljanja sa imovinom koja je opasna ili kojoj prijete uništavanje, odnosno, propadanje vrijednosti do okončanja postupaka za oduzimanje, odnosno, imovini čije porijeklo se ne može pouzdano utvrditi. U pojedinim slučajevima postupci u kojim se rješava sudbina takve imovine mogu trajati i nekoliko godina što za posljedicu ima propadanje vrijednosti imovine, tako da troškovi upravljanja često mogu premašiti vrijednost oduzete imovine.

Odredbom člana 35. predviđena je mogućnost prodaje i druge imovine kojom Agencija privremeno upravlja, za što je kao uslov predviđena odluka Vlade Federacije BiH. Isto tako, u okviru ove odredbe se propisuje način čuvanja novčanih sredstava od prodaje takve imovine, pravo oročavanja i pripadnost kamata iz takvog finansijskog aranžmana, te predviđa pravo pokretanja postupka za naknadu štete vlasniku imovine za koju je utvrđeno da ne potiče iz krivičnog djela.

Odredbom člana 36. je propisana mogućnost ustupanja imovine koja ima svoju kulturno- historijsku vrijednost a kojom Agencija upravlja u svom radu.

Odredbom člana 37. je propisana pripadnost prihoda od prodaje privremeno ili trajno oduzete imovine po odredbama ovog zakona. Ovi prihodi isključivo pripadaju Budžetu Federacije BiH.

Odredbom člana 38. je uređeno pitanje saradnje između Agencije i nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini u ostvarenju međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima. Ova odredba je u potpunosti usaglašena sa državnim Zakonom o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima. Na ovaj način se osigurava izvršenje odluka nadležnih organa u ovom području što je vrlo važno iz ugla poštivanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Odredbom čl. 39. do 42. su propisane prelazne i završne odredbe kojima se uređuje vremensko važenje Zakona u kontekstu primjenjivosti njegovih odredbi na postupke koji su u toku, te obaveza donošenja provedbenih propisa kojima se treba osigurati nesmetano provođenje pojedinih odredbi Zakona u praksi, kao i *vacatio legis* kao završna odredba Zakona.

VII. PROVEDBENI MEHANIZMI

Provođenje Zakona osigurano je kroz postojanje pravosudnih organa tužilaštava i sudova, agencija za provođenje zakona (policije, inspekcija, Porezne uprave Federacije BiH, Finansijske policije Federacije BiH i drugih institucija), a Zakonom se predviđa i osnivanje Agencije za upravljanje oduzetom imovinom kako bi se omogućila njegova potpuna primjena u praksi.

VIII. FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje odredbi ovog zakona u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine potrebno je osigurati dodatna finansijska sredstva u iznosu od 500.000 KM. Ovaj novac neophodan je kako bi se moglo pristupiti osnivanju i početku rada Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom. Bitno je istaći kako postoje sredstva iz IPA fondova, koja bi se posredstvom Federalnog ministarstva pravde, mogla preusmjeriti za podršku osnivanju ove institucije. Također, postoji ozbiljna

zainteresiranost međunarodnih donatora, Vlada pojedinih država te međunarodnih organizacija za sufinansiranje i podršku pri uspostavi ove Agencije i njenom daljem razvoju. Konkretni dogovori o načinu i obimu ove podrške dogovarali bi se odmah nakon usvajanja Zakona. Obim rada ove institucije u najvećoj mjeri zavisit će od rada pravosudnih organa na primjeni ovog zakona, što će omogućiti njeno postepeno jačanje, odnosno u prvoj fazi njenog osnivanja nije potrebno osigurati značajno zapošljavanje novih kadrova i nabavku materijalnih sredstava, već se to može raditi postepeno.

Efikan rad Agencije bitan je preduslov potpune provedbe Zakona, a što podrazumijeva i znatan rast prihoda u Budžetu Federacije BiH jer Zakon predviđa da svi prihodi dobijeni od prodaje privremeno ili trajno oduzete imovine pripadaju Budžetu Federacije BiH, dok sva imovina koja je trajno oduzeta prema odredbama ovog zakona postaje vlasništvo Federacije Bosne i Hercegovine.